

ŽELEZAR

JESENICE, 25. septembra 1965
LETO VII

Poštnina plačana v gotovini
Številka 39

16. redno zasedanje DS železarne

V petek, 17. septembra, je bilo 16. redno zasedanje delavskega sveta železarne. Dnevni red je obsegal:

- pregled sklepov prejšnjega zasedanja,
- poročilo UO o delu med 15. in 16. sejo delavskega sveta,
- poročilo o izvajanju akcijskega programa,
- predlog reorganizacije strojno-energetskih obratov in
- poročila komisij.

Po dokaj živahni razpravi so člani delavskega sveta železarne sprejeli več pomembnih sklepov:

1. Delavski svet železarne se strinja s poročilom direktorja o zaostankih izdobjav v prvem polletju letos in ugotavlja, da se je stanje v primerjavi z lanskim letom znatno izboljšalo.

2. Poročilo o delu upravnega odbora med 15. in 16. sejo delavskega sveta se potrdi. Na podlagi predlogov upravnega odbora delavski svet sklene:

— obratovodstva so dolžna, da preko delovodij zaostrijo predčasne izhode do skrajnosti in kršilcem, ki predčasno zapuste obrat, brezpogojno vpišejo za tisti dan le 7 delovnih ur brez predhodnih opominov ali opozoril;

— če bo kontrola ugotovila, da posameznemu kršilcu delovodja ni odbil ure, bo proti odgovornemu delovodji uveden disciplinski postopek pri centralni disciplinski komisiji;

— uprava podjetja mora do prihodnje seje predložiti utemeljen predlog za nadaljnji obstoj cavarne;

— delavski svet je potrdil predlog kadrovskega sektorja o nagradah učencev v poklicni šoli, posebej za kovinarske in posebej za metalurške poklice.

3. Poročilo o izvajanju akcijskega programa je delavski svet sprejel in na predlog komisije za spremljanje akcijskega programa potrdil naslednji dodatni akcijski program:

— Za povečanje osebnega dohodka za 20 odstotkov v prihodnjem obdobju je potrebno:

— znižati odsotnost za 2 odstotka,

— povečati izplen za 1 odstotek,

— povečati produktivnost za 5 odstotkov,

— zmanjšati stroške elektroenergije, mazuta in premoga za 5 odstotkov, kosa in ostalega potrošnega materiala pa za 10 odstotkov.

— Uprava podjetja mora izdelati razdelitev znižanja stroškov po posameznih delovnih enotah in to razdelitev dati na razpolago vodstvu in samo-upravnim organom.

— Uprava podjetja mora preko svojih štabnih služb čimprej izdelati predlog premiranja posameznih delovnih enot pri doseženih prihrankih.

— Komisija za spremljanje akcijskega programa mora občasno sklicevati sestanke z vodilnimi delavci delovnih enot in štabnimi službami z namenom, da se splošna navodila samoupravnih organov vskladijo s programom.

DOPOLNJEN AKCIJSKI PROGRAM PO POSAMEZNIH TOČKAH

Znižanje odsotnosti za 2%:

— Delovne enote morajo vključiti v razpravo za zmanjšanje odsotnosti vse člane delovne skupnosti. Posamez-

(Nadalj. na 2. strani)

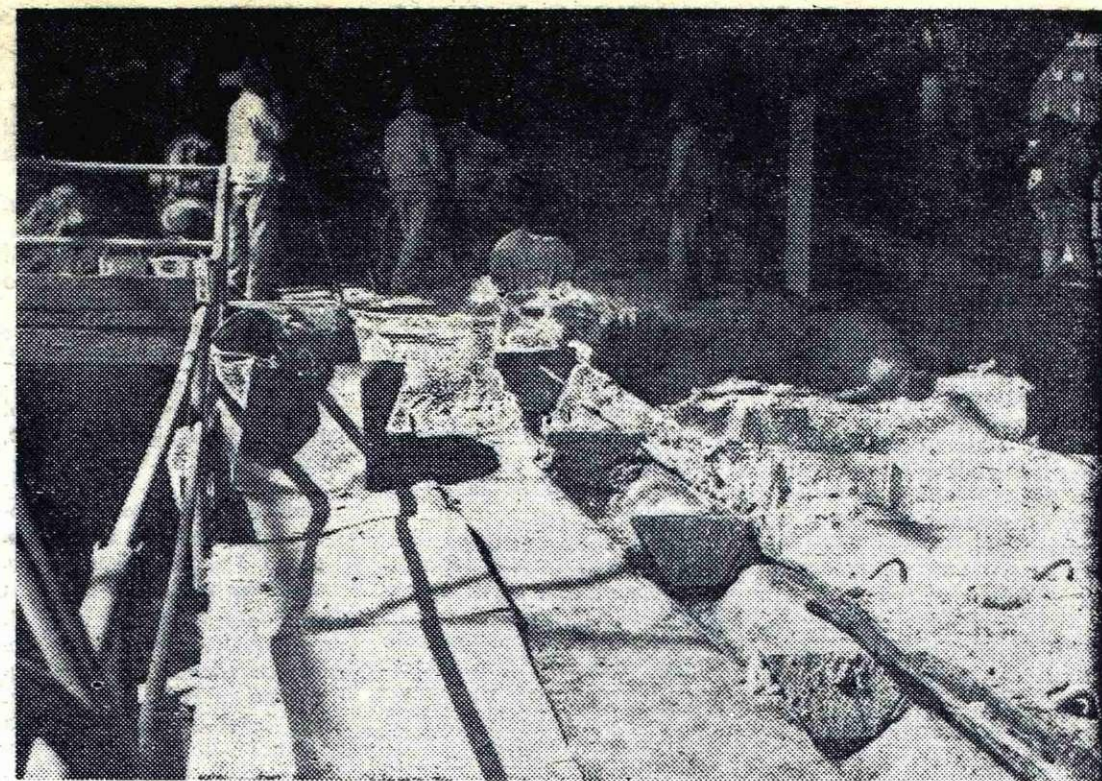
9. redna seja UO

V četrtek, 16. septembra, je bila 9. redna seja upravnega odbora z osnovno točko dnevnega reda, kako izpolnjujemo akcijski program. V razpravi o tem vprašanju so pregledali tudi zaključke z obeh seminarjev — z obratovodji in s predsedniki delavskih svetov delovnih enot — ter sklenili, da naš osnovni akcijski program dopolnimo oziroma razširimo še s temi zaključki.

Zaključke oziroma predlog razširitve akcijskega programa je upravni odbor posredoval še delavskemu svetu železarne, ki je imel sejo takoj naslednji dan. Zato o tem berite v članku o seji delavskega sveta železarne.

V nadaljevanju seje so člani upravnega odbora razpravljali še o nekaterih tekočih vprašanjih ter rešili nekaj prošenj. Med drugim so sklenili:

1. Obvestilo, da je zadnje neurje močno poškodovalo tudi most preko Save pod Mežakljo, oziroma pristope

MAZUT NA PLAVŽU št. 2 — Pretekli ponedeljek, to je točno mesec dni potem, ko smo pričeli dodajati mazut v plavž št. 1, je bil pripravljen tudi plavž št. 2 za dodajanje mazuta. Tako že od ponedeljka, 20. septembra dodajamo mazut na obeh plavžih in bomo s tem dosegli še nadaljnje znižanje porabe koksa. Ta je bila že v avgustu v primerjavi s prejšnjimi meseci precej nižja in zato so dani vsi pogoji, da bo v prihodnje še nižja. Z uspešnim dodajanjem mazuta na obeh plavžih bomo brez dvoma lahko dosegli znatno znižanje proizvodnih stroškov za grodelj in s tem izpolnili eno izmed važnih točk akcijskega programa DE plavž in celotne železarne.

Stanovanjski problem še pereč

Kljub temu, da smo po osvoboditvi zgradili nova stanovanjska naselja na Plavžu, Koroški Beli, Javorniku, da je zraslo združno in individualno naselje nad progo ter v Žirovnici, je stanovanjski problem še vedno zelo pereč.

Samo Železarna Jesenice je zgradila po osvoboditvi iz lastnih sredstev, s posojili iz občinskega in republiškega stanovanjskega sklada preko 1300 stanovanjskih enot. Čeprav je danes stanovanjska gradnja še vedno zelo razgibana, ne moremo pokriti vseh potreb, saj je pri stanovanjski komisiji železarne 700 prošenj za stanovanje.

Že nekaj let se število prošenj za stanovanje giblje od

500 do 600. Vsako leto je 200 do 300 novih prošenj, ali skoraj 30 na mesec. Tako se do vsake gradnje nabere okrog 700 prošenj. Z zadnjo vselitvijo v letu 1964-65 v nove bloke na Koroški Beli smo rešili 139 prosilcev, 90 v nova stanovanja in 49 v kombinaciji.

Prav v teh dneh je stanovanjska komisija dala na vpogled v vse delovne enote železarne novo prednostno listo prosilcev za stanovanja, ki bodo vseljiva v letu 1965 in 1966. Stolpiči na Koroški Beli z 20 stanovanji so štirje že vseljeni, peti in šesti pa bosta vseljiva še v letošnjem letu. Ostali trije, to je sedmi, osmi in deveti stolpič, pa v letu 1966. Prav tako bodo prihodnje leto vseljivi novi 20-stanovanjski stolpič na Plavžu, nadzidava bloka na Cesti Cirila Tavčarja 5 in blok »Skopje«.

Pri izdelavi prednostne liste je stanovanjska komisija upoštevala rušenje stanovanjskih stavb na Stari Savi zaradi rekonstrukcije plavžev in razširitve predelovalnih obratov, po drugi strani pa so to najslabša stanovanja, saj ljudje prebivajo v nevarnih pogojih, izpostavljeni prahu in plinu. Zaradi nove kisikarne so postali tudi nevarni stanovanjski pogoji v hišah nad kisikarno, ker je zelo močan ropot in tresenje. Tudi ti stanovalci se bodo preselili v nova stanovanja. Poleg tega je

stanovanjska komisija upoštevala vse prosilce, ki so vključeni v hranilno službo in so že vplačali ali pa še plačujejo predplačilo na stanovanjsko pravico. Upoštevati je bilo treba tudi tiste, ki so se prijavili na razpis za finančno udeležbo, člano Zveze borcev in socialno ogrožene.

S sedanjostno prednostno listo smo rešili 130 prosilcev v nova stanovanja, 40 prosilcev pa v kombinaciji. S finančno udeležbo in hranilno službo 63 prosilcev, za rušenje stavb na Stari Savi 31 prosilcev, 32 članov Zveze borcev, 40 socialno ogroženih in 4 gasilce naše železarne. Stanovanjska komisija je poskušala pri sestavljanju liste ugoditi najbolj perečim in najbolj upravičenim prosilcem, vendar od 705 prošenj, kolikor jih je vloženih pri stanovanjski komisiji, ni bilo mogoče rešiti vseh. Tudi po tej prednostni listi je predvidenih nekaj zamenjav. Tako se bodo nekateri preselili iz še dobrih stanovanj v nova stanovanja, kar pa je bilo nujno, ker je na Stari Savi tudi nekaj upokojencev, ki ne želijo novega stanovanja, komisija pa je morala upoštevati tudi materialne in socialne razmere prosilcev.

Če bomo hoteli stanovanjski problem članov našega kolektiva vsaj omiliti, če že ne rešiti, bo nujno treba pospešiti stanovanjsko gradnjo predvsem združno in individualno, nuditi več posojila, saj je individualna gradnja najcenejša.

Lojze Likovič

16. redno zasedanje DS železarne

(NADALJEVANJE
S 1. STRANI)

ne primere odsotnosti morajo obravnavati z zdravniki in pred kolektivom.

— Uprava podjetja mora predložiti pravilnik o izgubi stimulacije za tiste delavce, ki delajo neopravičene izostanke in morda tudi za ostale disciplinske prestopke.

— Vodstva delovnih enot si morajo stalno prizadevati za ureditev delovnih mest, zlasti takšnih, kjer je število bolnih večje od povprečja. To morajo doseči z mehanizacijo, izboljšanjem delovnih razmer in podobno.

— Stabne službe in vodstva delovnih enot morajo z vsemi silami delati na znižanju števila nesreč pri delu in sistematično delati na uporabi zaščitnih sredstev.

— Delovne enote morajo brezpogojno vzdrževati red in čistočo na delovnih mestih v obratu in v okolici z namenom, da zmanjšajo nesrečne primere.

— Uprava podjetja bo izdelala poseben predlog za zaposlitev rekonvalescentov na posebnih lažjih delovnih mestih pri čiščenju in urejanju železarne.

— Poostri je treba kontrolo bolovanja na domovih in ugotoviti špekulativne primere.

— Skrajšati je treba disciplinski postopek pri obravnavanju izostankov.

— Z zdravniki je treba brezpogojno urediti, da ne odobravajo bolezenskih dopustov za nazaj. V tem smislu mora uprava podjetja organizirati poseben razgovor z zdravniki.

— Pogoste bolezenske primere mora analizirati tudi socialni delavec podjetja.

— Zaostri je treba zdravniški pregled pri sprejemu na delo v železarno. Ne smemo dovoliti ambulantnih pregledov med delovnim časom, razen v nujnih primerih.

— Uvesti je treba planiranje dopustov in morda popraviti pravilnik za regresiranje oddihov tako, da bi bil v zimskem času regres večji.

— Izredno plačane dopuste je treba znižati na minimum in določiti kvote za posamezne primere.

— Pospešiti je treba izobraževanje in prepričevanje delovnega kolektiva za boljše izkoriščanje delovnega časa in zmanjšanje odsotnosti.

Izboljšanje izplena v vseh obratih za 1%:

— Delovne enote morajo povečati kontrolo na izmeni s tem, da uvedejo asistente po dnevah. Poleg drugega imajo ti asistenti nalogo evidentirati škart in odpadke po dnevah.

— Delovne enote morajo urediti strožjo odgovornost pri zamenjavi materiala in določiti ključne točke, kjer se material lahko zamenja.

— Določiti morajo osebno odgovornost za te ključne

točke. Obenem morajo izdelati pravilnik za povračilo škoda v delnem oziroma polnem iznosu.

— Stabne službe in delovne enote morajo izboljšati kontrolo materialnega poslovanja z bolj pogosto inventurno kontrolo.

— Uvesti je treba izboljšani sistem tehtanja z registri in tehničnimi.

— Stabne službe morajo čimprej urediti prodajo odpadkov, ki jih še lahko izkoristimo.

— Izboljšati je treba tehnologijo in kontrolo tehnoloških postopkov, zlasti v jeklarni.

— Delovne enote morajo skupno s kadrovskim sektorjem skrbeti za izboljšanje strokovnosti in izobraževanja na delovnem mestu.

— Upravne službe morajo skupaj z delovnimi enotami preiti na normiranje izplena po asortimentu in ne več v povprečju.

— V delovnih enotah je potrebno izvajati določilo, da se škart in nepravilna proizvodnja ne plačuje po normah.

— Težo ingotov in bram je treba pri vlivanju v martinarni vskladiti s potrebami valjarn.

— Delovne enote se morajo strogo pridrževati postavljene regulativ, kjer pa teh ni, jih je treba takoj postaviti.

— Izboljšati moramo sodelovanje med proizvodnimi in delovnimi enotami in oddelki OTK v tem smislu, da bomo v potrebnih primerih ukrepali na kraju samem.

Zvišanje produktivnosti dela za 5%:

— Evidenco produktivnosti morajo delovne enote urediti in primerjati z istimi kazalniki preteklega obdobja. V primerih večjih sprememb je treba napraviti takšno primerjavo z vrednostnimi kazalniki ali z norma tonami.

— V vseh delovnih enotah je treba določiti točen pričetek in konec dela, prekinitev dela za pavzo ter izdelati točna določila za ekonomske ukrepe, v kolikor se posamezniki ne bi držali teh določil.

— Odpraviti moramo postajanje pred vratarji ob koncu izmene in v ta namen brezpogojno izvesti sklep delavskega sveta železarne o ukrepih in posledicah neupoštevanja tega sklepa.

— Stabne službe in GEZ naj poskušajo urediti poslovanje kantin na samopostrežnem principu s hitrim posluževanjem in predlagati še druge spremembe za izboljšanje stanja. Delavski svet je zadalil upravni odbor, da vprašanje kantin reši in o tem poroča na eni prihodnjih zasedanj delavskega sveta.

— Minimalne količine za naročila posameznih izdelkov je treba povečati in pri tem stremeti za čim večjo količino ene dimenzije in kvalitete.

To nalogo morata izvesti prodajni oddelek in centralna priprava dela.

— Vse delovne enote morajo analizirati zastoje in trajanje popravil, zlasti tistih krajših zastojev, ki se stalno ponavljajo.

— Prav tako morajo vse delovne enote in stabne službe napraviti novo sistematično zbiranje delovnih mest, da bi lahko, kolikor je le mogoče, znižali stalež.

Znižanje stroškov elektroenergije, mazuta in premoga za 5% ter koksa in potrošnega materiala za 10%:

— Vodstva valjarn in hladno predelovalnih obrátov morajo posredovati plansko-analitskemu oddelku seznam desetih izdelkov na obrat, za katere bi do konca septembra izdelali kalkulacijo proizvodnih stroškov in dohodka.

— Energijski oddelki morajo posredovati dnevno porabo vseh vrst energije proizvodnim enotam. Plinski asistenti so dolžni nadzirati to porabo.

— Delovne enote morajo občasno nadzirati porabo potrošnega materiala. Zaostri je treba vprašanje naročil in podpisovanja naročil ter nakaznic.

— Stabne službe morajo pospešeno izdelati predlog stimulacije za prihranke.

— Delovne enote morajo uvesti zbiranje odpadkov po kvalitetah in vrstah na vseh tistih mestih, kjer se to ne izvaja.

— Delovni enoti transport in promet morata izboljšati manipulacijo na haldi, zlasti z namenom, da zmanjšamo izgube pri železnih odpadkih, livarskem pesku in podobno.

— Vse delovne enote si morajo še naprej prizadevati za nadaljnjo mehanizacijo razkladanja in uvajanja paletizacije, kjer je to le mogoče.

— Energija mora skrbeti, da bomo proizvajali paro z najcenejšim oziroma odpadnim gorivom (plavžni plin in katran).

— Stabne službe morajo pri prevzemu gradbenih del, električnih instalacij ter ostalih vrst poslov še bolj zaostri odnos z zunanjimi podjetji.

— Nabavna služba mora zaostri kontrolo materiala po količini in kvaliteti, delovne enote pa tudi medfazno količinsko kontrolo.

— Potovanja je treba omejiti na najmanjšo možno mero.

— Stabne službe so dolžne, da uredijo malo prodajo naših lastnih izdelkov.

— Zmanjšati je treba stojnine in poškodbe vagonov ter s tem v zvezi preveriti premijsko nagrajevanje.

— Valjarne morajo urediti pošiljanje čiste šlake na plavž in naj zato stabne službe uredijo potrebno stimulacijo.

Delavski svet je zadalil upravo podjetja, da čimprej uredi z obratovodstvom va-

ljarne 1300, da prične pocinkovalnica tanke pločevine takoj obratovati na tri izmene.

4. Delavski svet železarne je sprejel in potrdil predlog reorganizacije strojno-energetskih obrátov s tem, da je zaradi kompleksnosti po veličini in kvalitetah spremembah potrdil I. etapo, v kateri se osvajajo sodobna načela in metode dela ter postavlja in osvaja makrostruktura organizacijske oblike do vključno delovnih enot.

Uprava podjetja in upravni odbor morata zato čimprej postaviti tudi vršilce dolžnosti, ki bodo tvorili skupino za nadaljnjo obdelavo mikrostrukture organizacijske oblike do delovnih mest.

5. Poročilo direktorja železarne o službenih potovanjih v inozemstvo, o namenu, uspehih in stroških teh potovanj, je delavski svet sprejel in potrdil.

6. Na predlog gospodarske komisije je delavski svet sklenil:

— Potrdi se polletno poročilo Obratne ambulante, ki izkazuje v tem obdobju 59 milijonov 680.319 dinarjev celotnega dohodka pri poslovnih stroških 18.178.762 dinarjev. Dohodek je uporabljen za izplačane akontacije osebnih dohodkov v znesku 38 milijonov 757.542 dinarjev in za sklade 2.964.761 dinarjev. Delavski svet je zadalil upravni odbor, da analizira poročilo, ki ga je dolžna dostaviti Obratna ambulanta s pregledom o povprečnih izplačanih mesečnih osebnih dohodkih zaposlenih.

— Delavski svet je potrdil poročilo o tožbah, izvršbah, asignacijah in zamudnih obrestih v letu 1964 ter v prvem polletju 1965.

— Delavski svet je odobril likvidacijo nekaterih osnovnih sredstev.

7. Na predlog komisije za organizacijo dela in nagrajevanje je delavski svet sklenil:

— Predlog, da bi v delovni enoti poleg penaliziranja zgrešenih šarž v penaliziranje vključili še kvaliteto, je delavski svet v sedanjem stanju zavrnil.

— Potrdil je poročilo o gibanju osebnih dohodkov v delovnih enotah livarni, strugarni valjev in na plavžu, ker ni bistvenega odstopanja.

— V zvezi s problematiko osebnih dohodkov v delovni enoti žebljarna delavski svet naroča, da je treba izvesti naslednje ukrepe:

— programiranje proizvodnje naj bo pravočasno;

— dobava materiala za proizvodnjo v žebljarni naj bo po planu enakomerna skozi ves mesec;

— v žebljarni se prizna toliko dodatnega osebnega dohodka, kolikor ga je vseboval cenik vzmeti za obratno režijo, kar je treba izračunati in analizirati naknadno.

— Zaradi spremenjenih pogojev formiranja osebnega dohodka z uvedbo novih prodajnih cen se poveča startna osnova — planirana realizacija 3.095.320.000 dinarjev za procent, ki ga dobimo iz razmerja med novo in staro prodajno ceno meseca avgusta. Sklep velja od 1. avg. 1965 naprej.

— V delovni enoti šamotarna je treba zaostri vprašanje kvalitete in je zato zadaljen raziskovalni oddelek, da poskuša najti kriterije za penaliziranje neodgovarajoče kvalitete proizvodnje. Te kriterije je treba na prihodnjem zasedanju delavskega sveta predložiti v razpravo.

— V delovni enoti raziskovalni oddelek je treba do konca leta spremeniti način formiranja mase osebnega dohodka v toliko, da ne bo več raznih vplivov kot je bolezenska odsotnost in podobno.

— Delovni enoti Javornik I se kot začasna rešitev problematičnih osebnih dohodkov prizna zaradi ukinitve ene izmene na lahkkih progah nadomestilo v višini 80 odstotkov od 4.041.393 dinarjev, tako da se bo mesečna formirana masa enote povečala za 5,4 odstotka. V roku treh mesecev je treba delavskemu svetu predložiti novo analizo. Ta korektura velja od 1. septembra 1965 naprej.

— Delavski svet je zadalil upravni odbor, da reši problematično vprašanje stimulacije za izvoz v delovni enoti cevarna in da o tej rešitvi poroča na prihodnjem zasedanju delavskega sveta.

8. Delavski svet železarne prizna delovni enoti žične valjarne, da lahko izkoristijo regres tudi za 6 dni dopusta v času, ko jim traja remont obrata.

ZELEZARNA STORE

Tudi v štorski železarni so temeljito razpravljali o ukrepih v zvezi z gospodarsko reformo. Na razširjenem zasedanju delavskega sveta so sprejeli več sklepov v zvezi s tem. Odločili so, da je treba izdelati program varčevanja z materialom, energijo, ugotoviti vse možne prihranke, izdelati predlog za reorganizacijo podjetja, ki bi zagotovila še boljše izkoriščanje vseh tehničnih naprav, ekonomično proizvodnjo, boljše planiranje. Skratka, sklenili so, da bodo temeljito raziskali vse možnosti ali notranje rezerve, da z boljšim gospodarjenjem zagotovijo boljši uspeh podjetja kot celote ter boljše osebne dohodke posameznikov.

ZELEZARNA RAVNE

Akcijski program ravske železarne vsebuje predloge za povečanje proizvodnje, varčevanje s surovinami, pomožnim materialom in energijo, popolnejše izkoriščanje delovnega časa, za povečanje produktivnosti in izboljšanje ekonomičnosti poslovanja.

Jože Klanjšek - Vasja

V ponedeljek so v Ljubljani pokopali narodnega heroja Jožeta Klanjška-Vasjo, ki ga bomo tudi Jeseničani ohranili v trajnem spominu kot nekdanjega sodelavca in kot komandanta XXXI. divizije.

Jože Klanjšek-Vasja je bil rojen 29. aprila 1917. v Drtiji pri Moravčah. Leta 1940 je kot 23-letni fant iskal delo tudi na Jesenicah in ga dobil. 4. januarja se je zaposlil v kotlarni in delal do razpada stare Jugoslavije oziroma do vdora okupatorja na naše ozemlje. Takoj se je vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Bil je borec, mitraljezec, komandir čete, komandant bataljona, Kočevskega odreda, namestnik komandanta in pozneje komandant Šerčerjeve brigade. Sodeloval je v številnih bojih proti okupatorju v Suhi Krajini, pri Kočevju, v Grahovem, v predmestju Ljubljane, v znameniti Roški ofenzivi itd. Po napadu na Kočevje je bil imenovan za komandanta XIV. ofenzive, katero je vodil na znamenitem legendarnem pohodu po Štajerskem. Odtod je bil premeščen v IX. korpus na Primorsko, kjer je postal komandant XXXI. divizije. V bojih z okupatorjem je bil težko ranjen in postavljen za namestnika komandanta IX. korpusa.

V narodnoosvobodilnem boju je bil Vasja eden tistih, ki sta jih oboroženi boj in revolucija popolnoma prevzela. Kot partizan, komandant in tovariš je bil Vasja deležen vsega priznanja. Njegove zasluge so ogromne, zato je bil tudi imenovan za narodnega heroja.

Kot je bil vnet v borbi, je bil vnet tudi za gospodarski napredek nove domovine. Zato je njegova izguba še bolj boleča. Ni prizadela samo njegovih vojnih tovarišev, temveč vso našo javnost, ki je z njim izgubila izrednega borca, dobrega človeka, tovariša in prijatelja.

-in

Letošnja influenza in vpliv aktivne imunizacije na število obolenj

Ze v februarju sem na kratko opisal letošnje cepljenje proti influenci. Danes še nekaj števil o uspehih cepljenja.

Letos smo cepili pri prvem cepljenju 3.945 oseb (lani 4.528), pri drugem cepljenju 2.954 (4.075) in pri tretjem cepljenju 2.669 (3.665), torej znatno manj kot v letu 1964. Vzrok temu je morda v nezainteresiranosti posameznikov ali predpostavljanih, morda v neprijetnosti cepljenja samega, ki je nekaterim povzročilo daljšo dobo trajajoči nahod, glavobol in druge težave. Morda je vzrok tudi v tem, da je trikratno zaporedno cepljenje neljubo. Razmišljati bi morali o aplikaciji virusa samega preko kože, kakor to delajo v zahodnih državah. Ta način je mnogo naprednejši od piha-nja cepiva v nos in grlo.

Preden bi številčno prikazal število obolelih, zbrano iz morbiditetne kartoteke posameznih obolenj, še nekaj besed o letošnji influenci. Lahko trdimo, da gripe v obliki prave epidemije na Jesenicah ni bilo. Kolikor smo evidentirali obolenj influence, so bili ti več ali manj spora-dični. Osebnim dvomim tudi v vsakokratno pravilno diagnozo in je bil morda marsikak primer navadne angine zabeležen in diagnosticiran za influenco.

Po posameznih ambulantah so zabeležili naslednje število obolenj za influenco: v I. obratni ambulanti 57 primerov, v II. obratni ambulanti 23 in v III. obratni ambulanti

ti 98 primerov, torej skupno 178 primerov proti 616 primerom v letu 1964.

Od obolelih jih je bilo 33 enkrat cepljenih, ki so болоvali 230 dni, ali povprečno skoraj sedem dni, dvakrat cepljenih je bilo 24 obolelih ki so болоvali 110 dni, od trikrat cepljenih pa 23, ki so болоvali 114 dni. Necepljenih je болоvalo 98 skupaj 832 dni. Torej je od cepljenih 4.899 oseb болоvalo le 80, od približnega števila necepljenih 2074 oseb pa 98.

Povprečna doba болоvanja se je zvišala od 4,8 dneva v letu 1964 na 6,9 pri enkrat cepljenih, 4,6 pri dvakrat cepljenih, 4,9 pri trikrat cepljenih in na 8,3 dneva pri necepljenih.

Vzrok temu je predvsem, ker so nastopile v nekaterih primerih komplikacije — pljučnica in vnetje srednjega ušesa, ki so tako povečale povprečno dobo болоvanja.

Iz tega kratkega prikaza je razvidno, da je bila aktivna imunizacija proti gripi uspešna. Težko pa jo je oceniti

kritično zlasti za letošnje leto, ker prave epidemije na našem področju ni bilo. Lahko pa smo tudi letos zaključili:

— da je aktivna imunizacija proti influenci važen faktor preventive proti tej bolezn;

— da bi morda dvakratno cepljenje zadoščalo;

— da bi morda imunološki zavod uredil tako, da bi tudi pri nas omogočili aktivno imunizacijo preko kože;

— da naj bi tudi v prihodnjem letu izvedli ponovno aktivno imunizacijo proti gripi, ker bomo le tako lahko preprečili množična obolenja zlasti v času epidemij.

Dr. Milan Čeh

Smrtna nesreča v valjarni 2400

V petek, 17. septembra, ob 1. uri zjutraj se je smrtno ponesrečil Henrik Lužnik, strojnik v valjarni 2400.

Henrik Lužnik, oče štirih otrok, je imel nočno službo v strojnici valjarne 2400. Okrog 23. ure je prišlo do okvare pri dviznih mizah valjčnega stroja, zato so izklopili pogonski elektromotor in pomožni elektromotor Scherbius. Ko so okvaro popravili, je hotel strojnik okrog polnoči ponovno vključiti oba motorja. Glavni motor je vključil, pomožnega pa ni mogel vključiti, ker stikalo ni prišlo. Medtem so valjavci začeli valjati samo z glavnim motorjem, ki je izpadel, kar je normalen pojav, če ne obratuje tudi pomožni elektromotor Scherbius. Po ponovni vklopu glavnega motorja se je to še dvakrat ponovilo. Ob 1. uri po polnoči je ponovno izpadel glavni motor. Ko je dežurni električar prišel v stikalniški prostor, je našel strojnika Lužnika na tleh v zadnjem delu visokonapetostne celice elek-

tromotorja Scherbius. Tako je obvestil transformatorsko postajo, da so izklopili tok, poklical reševalce in potem skupaj z valjavci izlekel ponesrečenca. Reševalci so poskušali z umetnim dihanjem, kmalu pa je prišla tudi zdrav-nica dr. Rosensteinova, ki je ponesrečencu nudila prvo pomoč. Spremljala ga je tudi v bolnišnico na Jesenicah, kjer pa so morali ob 3.30 uri ugotoviti, da so bila vsa prizadevanja zaman. Henrik Lužnik je bil mrtev. Ubil ga je tok napetosti 5000 V.

To je v letošnjem letu prva smrtna nesreča pri delu, seveda če ne upoštevamo pokojnega Ahmeta Duratovića, ki je za posledicami težkih poškodb umrl v jeseniški bolnišnici. Ne bo odveč ponovno opozorilo, da je varnost pri delu najvažnejša in da je dolžnost nas vseh, da upoštevamo vsa varnostna navodila, uporabljamo predpisana in nujno potrebna zaščitna sredstva ter tako poskušamo znižati število nesreč na najmanjšo možno mero. —ja

Pri opravljanju službene dolžnosti se je smrtno ponesrečil naš sodelavec

HENRIK LUŽNIK
strojnik v valjarni 2400

Pokojnega sodelavca, ki je delal v našem podjetju 21 let, bomo ohranili v lepem in trajnem spominu. Svojcem naše iskreno sožalje.

Delavski svet železarne, uprava podjetja, tovarniški komite ZKS in izvršni odbor sindikalne organizacije Železarne Jesenice.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega moža in očeta

AHMETA DURATOVIĆA

se zahvaljujemo vsem, ki so ob tej bridki izgubi sočustvovali z nama. Zahvaljujeva se obratovodstvu martinarne za spremstvo in avto-bus, prav tako sindikalnemu odboru martinarne za organizacijo pogreba ter inž. Kalanu in predstavniku sindikalnega odbora za poslovilne besede.

Vsem, ki so dragega pokojnika spremili v prerani grob, še enkrat prisrčna hvala.

Zalujoča žena s sinom
in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni in tragični izgubi našega dragega moža, očeta in strica

HENRIKA LUŽNIKA

se prisrčno in toplo zahvaljujem vsem, ki so ob nesreči priskočili na pomoč ter se trudili, da bi ga ohranili pri življenju. Zahvaljujemo se dr. Rosensteinovi za prvo pomoč, darovalcem vencev in cvetja, godbi in pevcem Svo-bode Javornik, obratovodji tov. Iskri za poslovilne besede ob odprtem grobu, kakor tudi lastnikom osebnih avtomobilov za uslugo ter vsem, ki so se poslovlili od njega in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoče družine Lužnik,
Tušar in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani in težki izgubi našega dragega moža, očeta, sina, starega očeta, brata in strica

JOŽETA PRESERNA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v teh težkih dneh. Zahvaljujemo se osebjem internega oddelka jeseniške bolnišnice, zdravniku dr. Trampušu, vsem organizacijam, govornikom, pevcem in godbi javorniške Svobode, vsem sosedom, znancem in prijateljem za poklonjeno cvetje, voznikom osebnih avtomobilov, sodelavcem s plinske in vodne energije in osnovni šoli »Toneta Čufarja« Jesenice. Iskrena hvala vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena, hčerke Jožica, Nastja in Milena z družino, mama, brat in sestra ter ostalo sorodstvo.

DE martinarna

Razpravljali so o akcijskem programu

V ponedeljek je bila 11. redna seja delavskega sveta DE martinarne, ki so se je udeležili skoraj vsi člani. Najdalj so obravnavali 2. točko dnevnega reda, to je akcijski program. Ko sta jim predsednik DS in obratovodja povedala, kaj obsega akcijski program vse železarne in nato še konkretno martinarno, se je razvila obširna razprava. V zvezi s tem programom so sprejeli tudi več sklepov:

1. Sklenili so, da bodo poskušali znižati porabo goriva za 600 din na tono jekla. Z racionalnim delom vseh, posebno pa talilcev, bodo pri tem uspeli.

2. Porabo legur nameravajo znižati za 300 din na tono jekla. Delovodje bodo morali paziti pri izdelavi šarž, da ne bodo po nepotrebnem trošili legure.

3. Običajno naredijo v martinarni zaradi slabih tehnoloških pogojev preveč navadne, ga ogljikovega jekla, ki ni v programu. V avgustu so proizvedli 1960 ton teh kvalitete ali 8,16 odstotka od vse proizvodnje. Poskušali bodo znižati izdelavo navadnih ogljikovih jekel na 5 odstotkov.

4. Obvezali so se tudi, da bodo bolje izkoristili delovni čas ob koncu vsake izmene in da bodo koristne vozove menjali 15 minut pred koncem izmene. O tem pa se morajo pogovoriti še s prometnim oddelkom, ki jim daje na razpolago lokomotive.

5. Da bi zmanjšali porabo sintermagnezita, bodo delno uporabljali tudi zmleto magnezitno opeko.

6. Ker vsi proizvajalci niso dobro seznanjeni z akcijskim programom, so sklenili, da bodo sklicali sestanke, na katerih jih bodo o tem podrobno obvestili in tako še od ostalih dobili nove predloge za čim boljše uresničevanje akcijskega programa.

Z-ozirno na predlog komisije za nagrajevanje pri DS železarne na zadnjem zasedanju v zvezi z uvedbo dodatne penalizacije na kvaliteto v martinarni so bili člani DS

mnenja, da je DS železarne ravnal pravilno, ko je to odklonil. Ker je bila v martinarni I. stopnja penalizacije že izvedena, v ostalih delovnih enotah pa še ne, so bili mnenja, da naj to uvedejo še drugje, preden bi prišli na II. stopnjo penalizacije v njihovem obratu. V zvezi s tem bodo poslali dopis komisiji za nagrajevanje pri DS železarne.

Kordeževa

Opozorilo vsem članom kolektiva

Delavski svet železarne je na zasedanju dne 17. septembra potrdil predlog uprave in upravnega odbora, da v železarni zaostrimo delovno disciplino — predvsem pa predčasno zapuščanje delovnih mest. Nekatere delovne enote so to vprašanje že uredile z lastnimi akcijskimi programi in sklenile, da bodo delo predajali na delovnem mestu ter tako dosegli znatno povečanje produktivnosti, ker strojev in naprav praktično ne bodo ustavljali. Nekatere delovne enote pa tega vprašanja ne rešujejo tako kot bi bilo treba, zato je delavski svet železarne sklenil:

1. Obratovodstva morajo z delovodji zaostri predčasno zapuščanje delovnih mest do skrajnosti. Kršilec, ki bi delo predčasno zapustil in postajal pred vratarjem, morajo delovodje ta dan vpisati le 7 delovnih ur brez predhodnega opomina ali opozorila.

2. Če bo kontrola varnostne službe ugotovila, da članu kolektiva, ki je predčasno zapustil delovno mesto, delovne ure delovodja ni odbil, bo proti odgovornemu delovodji uveden disciplinski postopek preko centralne disciplinske komisije.

Res bi bil že skrajni čas, da odpravimo z Jesenic izredno grdo sliko, ko se zbiramo pred vratarjem že 20 minut pred koncem dela in čakamo na znak sirene, potem pa se zapodimo proti avtobusom ali proti železniški postaji, ko da bi zverine spustili iz kletke. Če pomislimo, da se takšna slika dogaja na glavni oziroma mednarodni cesti vsak dan, nam je to še toliko manj v čast.

ZAKAJ SAMO ENOSTRANSKA REKREACIJA?

O potrebni rekreaciji za jeseniškega železarja je bilo že precej napisanega, vendar vse enostransko, usmerjeno zgolj na telesno rekreacijo. Ali jeseniški železarji poleg telesne niso potrebni tudi duševne rekreacije? So in to prav gotovo. To potrjuje sobotni sestanek martinarjev, ki so ga imeli v delavskem domu.

Dejali so, da je prav, da jim po težkem delu v obratu omogočijo telesno rekreacijo v obliki raznih športnih iger in tekem ter izletov. Ni pa prav, da se za duševno rekreacijo, ki jim je po težkem delu več kot potrebna, nihče ne zmeni.

Da bi se lahko tudi duševno, to je kulturno izživljali, so sklenili obnoviti pevski zbor, ki so ga organizirali ob praznovanju 20-letnice osvoboditve na Mežakliji. Da pa bi omogočili kulturno izživljanje tudi ostalim, so sklenili povabiti k sodelovanju tudi pevce iz ostalih obratov

talilnic. Upajo, da jim bo uspelo zbrati dovolj pevcev za ustanovitev pevskega zbora, ki naj bi se imenoval »Pevski zbor jeseniških železarjev.« Vaje bodo imeli le enkrat tedensko, s študijem pa bodo pričeli že prihodnji teden. Na sestanku, kakršnih naj bi bilo med našimi železarji več, so že izvolili za predsednika tov. Zgonca, za tajnika pa tov. Baumana, oba iz martinarne. Težnja martinarjev po kulturnem izživljanju dokazuje, da smo v preteklosti premalo skrbeli za duševno rekreacijo železarjev.

Človek in delo

Sprejem novih sodelavcev

Vstop v delovno organizacijo je pomemben dogodek, ne samo za novega člana, ki se mu utegne zavoljo tega popolnoma spremeniti način življenja, temveč tudi za delovno organizacijo, saj sprejema v svoje vrste novega človeka.

To novo pravno razmerje ni brez rizika za obe strani: delavcu ni vseeno, na kakšno delovno mesto bo prišel; kako ga bo sprejela vsa delovna skupina, ki ji bo dodeljen, ni gotovo, kakšno razumevanje bo srečal; ne ve, če bo dosegal normo, niti ne, kakšnim škodljivim vplivom delovnega okolja bo izpostavljen. Teh negotovosti je še mnogo in nič manj bi jih ne našli pri delovni organizaciji, ki ji ne more biti vseeno, kakšne strokovne kva-

likacije ima novi član, kakšno sposobnost prilagajanja delovnemu mestu prinaša, koliko je mogoče računati z njim kot aktivnim sodelavcem pri samoupravljanju in ne nazadnje koliko je zdrav — v telesnem, duhovnem in družbenem pogledu.

Zdravniški pregled pred nastopom dela ima predvsem namen, da to negotovost nekoliko zmanjša. Ne zgolj za delovno skupnost, temveč tudi za kandidata, ki

mu je objektivno tudi utemeljena odklonitev zaradi neustreznega zdravja v prid, čeprav je sprva nekoliko boleča. Žal je v naši železarni pregled pred nastopom dela omejen pretežno na ocenjevanje telesnega zdravja, pa še tu zlahka pride do pomanjkljivosti. Kandidati za sprejem pač radi, kar je človeško razumljivo, zataje kako bolezen ali hibo, ki se trenutno ne kaže v tolikšni meri, da bi bila z običajnimi metodami pregleda zajemljiva. O dosedanjem življenju pa skoraj vsi pravijo, da so bili »vedno zdravi«, tudi če je njihova zdravstvena izkaznica popisana čez polovico.

V naši obratni ambulanti se začne sprejemni pregled s tem, da preiskovalec izpolni vprašalno polo, na kateri s podpisom jamči, da so podatki o dosedanjih boleznih in zdravstvenem stanju resnični. Pri laboratorijskem pregledu pregledamo kri, vključno na sifilis, seč in blato na povzročitelje črevesnih nalezljivih bolezni ter na črevesne zajedalce. Dokler je bilo rentgenskih filmov dovolj, je bilo moč vsakemu kandidatu za sprejem slikati srce in pljuča, kar ima dokumentarno vrednost pri morebitnih odškodninskih zahtevkih, zdaj pa se je treba zadovoljiti z rentgensko prešvetlavo. Tej sledi še razgovor s sestro in klinični pregled pri zdravniku.

Ob tolikšni fluktuaciji, ki je v zadnjih letih značilna za železarno, je bilo opravljeno

precejšnje število pregledov: v letu 1963 — 995 (sprejetih na delo 938), v letu 1964 — 1075 (sprejetih 1003) in do konca avgusta letos 581 (sprejetih 542). Kljub obsežnemu pregledu pa imajo tako kadrovska služba kot zdravniki obratne ambulate pogosto pred seboj sodelavce, ki si iz zdravstvenih razlogov, utemeljeno ali ne, želijo premestitve na drugo delovno mesto.

Odkod to navzkrižje? Jedro problema je v tem, da največkrat niti kandidat niti zdravnik ne vesta, kakšno delovno mesto se novemu sodelavcu obeta. Pa tudi če je to mesto kdaj znano, ostaja odprto vprašanje, kolikšni so škodljivi vplivi, ki nastopajo na delovnem mestu. Kaže, da ne bo kvantiteta škodljivih vplivov več dolgo neznanka. V teku so

Uspešnost poravnalne komisije

Pred kratkim je že tretjič zasedala disciplinsko-poravnalna komisija DE transport in obravnavala deset sodelavcev, ki so na razne načine kršili disciplino.

Priznati moramo, da na začetku nismo dosti verjeli v uspešno delo poravnalne komisije. Toda pokazalo se je, da člani kolektiva zelo radi in iskreno priznavajo prestopke pred izvoljeno komisijo, torej pred svojimi delovnimi tovariši.

Zanimivo je, da disciplinsko-poravnalna komisija z obravnavanjem posameznikov dobiva zelo dragoceno gradivo o neurejenosti medsebojnih odnosov med delovodji in delavci. Tako člani kolektiva zelo obsojajo nenakopraven odnos nadrejenega do sodelavcev. Odkrito obsojajo tudi nadrejene, ki imajo sami napake, skratka, pri vseh obravnavah se je pokazalo, da delavci upošte-

vajo nadrejeno osebo, ki ima tovariški odnos in je pravična do vsakogar, obenem pa je dober organizator.

Člani disciplinsko-poravnalne komisije bodo o zapaženih pojavih poročali delavskemu svetu delovne enote. Komisija je obravnavala tudi način prijavljanja disciplinskih prekrškov. Obratovodstvo je že pred več leti izdalo posebne obrazce, po katerih delovodje sami prijavljajo in zaslišujejo kršilce. Torej mora delovodja sam zaslišati prestopnike in kratko opisati njegov prekršek. Zaslišanec s podpisom potrdi, da so vse navedbe resnične. Take prijave dobi obratovodstvo, ki jih pregleda, potrdi in v težjih primerih kršilca dodatno zasliši. Tako obde-

lano gradivo odstopi potem disciplinsko-poravnalni komisiji, ki o dnevu obravnave obvesti kršilca.

Komisija je ugotovila, da delovodje teh disciplinskih prijav ne izpolnjujejo vestno, zaradi tega so pri obravnavah težave. Obratovodstvo je dolžno, da takoj začne postopek proti delovodjem, ki ne izpolnjujejo točno določenih pogojev dosledno in enakopravno za vse. N.B.

OBVESTILO

Krajevna organizacija Rdečega križa »Sava« Jesenice obvešča prebivalce s svojega območja, da je začela zbirati v pisarni Turističnega društva Jesenice, Cesta maršala Tita 26 (bivši Jugošped), prostovoljne prispevke za poplavljenca vsak dan od 9. do 12. ure.

Prosimo prebivalce, da z razumevanjem sodelujejo v akciji in s svojimi prispevki pomagajo ljudem, ki jim je vodna stihija uničila imetje.

Prispevki so lahko v denarju, oblačilih, gospodinjskih potrebščinah, pohištvu itd. Naše območje sega od novega podvoza — Cesta maršala Tita 28 (bivše Središče), Cesta železarjev, vključno gasilski dom železarne, vse vzporedne ulice nad in pod prevozom železnice, bivša Ukova, vključno Gozdna uprava Jesenice.

Odbor RK »Sava«

Iz jugoslovanskih železarn

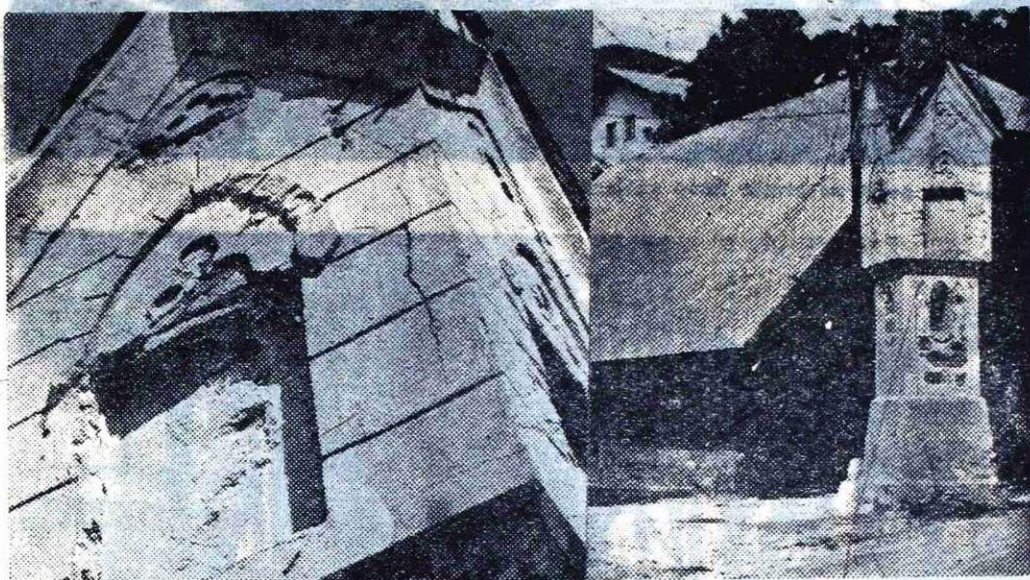
ŽELEZARNA ILIJAŠ

V Ilijaški železarni so v zvezi z novim temeljnim zakonom o delovnih odnosih sprejeli več začasnih odlokov. Tako so tudi določili, da bodo člani tega kolektiva imeli v letošnjem letu pravico do rednega letnega dopusta po naslednjih kriterijih: do 5 let delovne dobe 14 dni, od 5 do 15 let 18 dni, od 15 do 20 let 24 dni in nad 25 let delovne dobe 30 delovnih dni dopusta. Vsak član kolektiva pa ima še pravico do dodatnega letnega dopusta v naslednjih primerih: VV uslužbenci in VK delavci 3 delovne dni, srednji uslužbenci in kvalificirani delavci 2 dneva, vojni invalidi (več kot 50%) 3 dni, matere z otrokom do 12 mesecev starosti 3 dni, matere z dvema ali več otroki do 7 let starosti — 2 delovna dneva.

Poleg teh določil je v odloku navedenih še več skupin delovnih mest in del, na katerih pripada delavcem še dodatno po dva dneva dopusta.

ŽELEZARNA SMEDEREVO

V smederevski železarni so z ozirom na povečane življenjske stroške v zvezi z novo gospodarsko reformo povečali osebne prejemke vsem enako za 5.000 dinarjev. To je bilo osnovno povečanje, ki seveda ne more v celoti pokriti povečanje življenjskih stroškov. Zato so sprejeli niz ukrepov, s katerimi bodo izboljšali poslovanje in si tako še povečali osebne dohodke. Med temi ukrepi je tudi rekonstrukcija jeklarne in valjarne profilov, ki bosta omogočili ugodnejše proizvodne pogoje v prihodnjem obdobju in s tem tudi ugodnejše gospodarjenje.

PA BREZ ZAMERE

To pot zopet predstavljamo »razvaline«. Javorničani jo verjetno poznajo, za druge bralce pa naj jo predstavim: to je francoski spomenik, ki stoji na križišču pod Koroško Belo. Zadnjikrat je bil spomenik vsaj za silo popravljen še pred vojno. In menda je spomenik zaščiten.

Vsekakor je to javni objekt in kot tak zahteva — tako kot pokopališče ali jeseški spomenik ali katerikoli park in nasad — določeno skrb. Tako pa dobi človek občutek, da je zaradi tega, ker je izven mesta, dober takšen, kakršen je. Ko se nihče od spomeniškega varstva ne spomni na spomenik (pravijo, da nimajo za te namene nobenih sredstev), kje pa je krajevna skupnost, ki naj skrbi za urejevanje komunalnih objektov kraja? Pravzaprav je pa kar v redu, da razpada, saj bi sicer preveč izstopal iz luknjaste ceste in zaprašene okolice.

Istočasno vam predstavljamo tudi »Štefančevo« hišo, ki jo vidite na desni sliki za spomenikom. Hiša je zelo stara, saj je bil za časa Napoleonove Ilirije v njej francoski vojaški štab. Ker je grajena v alpskem stilu, se je gostinsko podjetje »Gorenjka« odločilo, da v njej uredi gostinski lokal v tipično gorenjskem slogu, z domačimi jedili.

Ob pripravljanju načrtov je bilo o tem veliko govora, sedaj pa je vse skupaj zaspalo. Pri tem je najbolj prizadet lastnik stavbe, ki ne ve, ali naj se pripravi na preselitev ali ne.

Vsekakor je ideja o »kmečkem« lokalu dobra, vendar ji manjka malo več življenjske sile, ki bi ji pomagala iz ideje v stvarnost.

S. H.

meritve na značilnih delovnih mestih, ki bodo olajšale izbor ustreznih ljudi in hkrati pokazale, kje je najbolj potrebno izboljšati delovne pogoje.

Pri današnjem načinu razporejanja novih sodelavcev so le-ti na neko delo, kar velja najbolj izrazito za nekvalificirane, v bistvu dodeljeni, medtem ko bi bilo ob nekoliko večjem trudu izvedljivo, da bi kandidatu dali na izbiro nekaj prostih delovnih mest, ki ustrezajo njegovim kvalifikacijam in zdravju. Kandidat bi si delo moral ogledati, seznaniti bi ga bilo treba z možnostmi napredovanja in zaslužka, težavnostmi in nevarnostmi. V okviru iste kvalifikacije so ljudje, ki so zadovoljni z nižjim zaslužkom ob manjšem tveganju in naprežanju in ljudje, ki so pripravljeni za več de-

narja dati od sebe vse moči in tudi nekaj tvegati. S tem, da bi si delavec sam izbral delovno mesto, bi obrnili družbi in delavcu v prid ugoden psihološki učinek lastne izbire, na drugi strani pa bi zmanjšali precejšnje težnje po premestitvah z enega delovnega mesta ali iz obrata v obrat. Ta težnja je v naši železarni močna, pač posledica dolgoletnega dodeljevanja namesto izbire v okviru možnosti in bi jo morebiti kazalo v količnejšem ugodnejšem gospodarskem položaju vsaj nekoliko sprostiti, zakaj delavec, ki s svojim delom ni zadovoljen, ne ustvarja po svojih najboljših močeh. Vsekakor pa bi jo kazalo izmeriti z anketo. Fluktuacija je sicer draga (podjetja v ZDA računajo po delavcu, ki fluktuira, 1500 dolarjev izgube), pa vendar

včasih edina pot za perspektivno reševanje kadrovskih problemov.

O sprejemu razpravljata dve komisiji. Prvo, strokovno, sestavljajo psiholog, sociolog, predstavnik zdravstvene, varnostne in kadrovske službe ter zdravnik. Na podlagi zbranih podatkov presojujejo kandidatove zmožnosti za delo v železarni. Drugo komisijo pa sestavljajo člani, ki jih je centralni delavski svet pooblastil, da dokončno odločajo o sprejemu. Ne sicer pogosto, vendar se zgodi, da komisija delavskega sveta sprejme tudi take kandidate, za katere je strokovna komisija menila, da, denimo, v zdravstvenem oziru niso sposobni za delo v podjetju. Ob tem se kar ponuja predlog za skupno zasedanje obeh komisij, ali pa za oblikovanje ene same

komisije, čeprav bi pravico glasovanja imeli samo od DSZ delegirani člani. S tem bi bili slednji o kandidatu gotovo bolje informirani, delo bi bilo ekspeditivnejše, odločitve pravičnejše in bolj v korist delovni skupnosti.

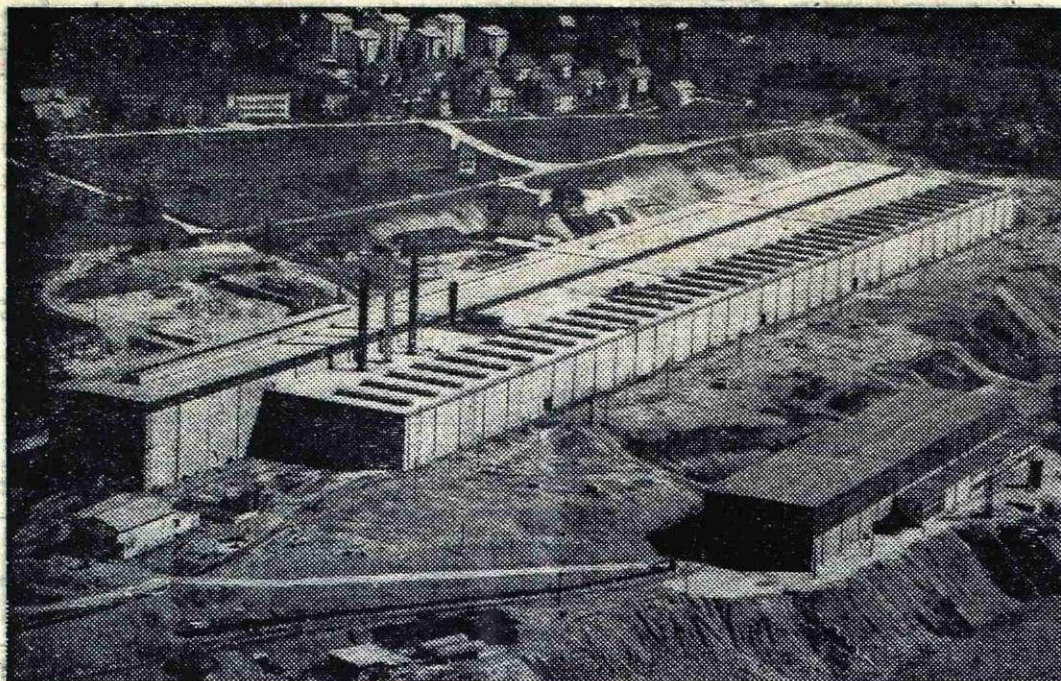
Zgodi pa se tudi, da je kdo celo na odgovorno delovno mesto, sprejet brez zdravniškega pregleda, kar je slabo spričevalo za enak postopek z vsemi in za zakonitost dela v železarni ter vzbuja sume tudi tam, kjer niso upravičeni.

Glede na to, da je zdravstvena preteklost pri večini kandidatov negotova ali vsaj prikazana v preveč svetli luči, bi bilo smotno zahtevati od vsakega zdravstveni karton ali prepis, s čimer bi se riziko sprejemanja v delovno organizacijo zmanjšal. S tem bi sicer res naprtili novemu

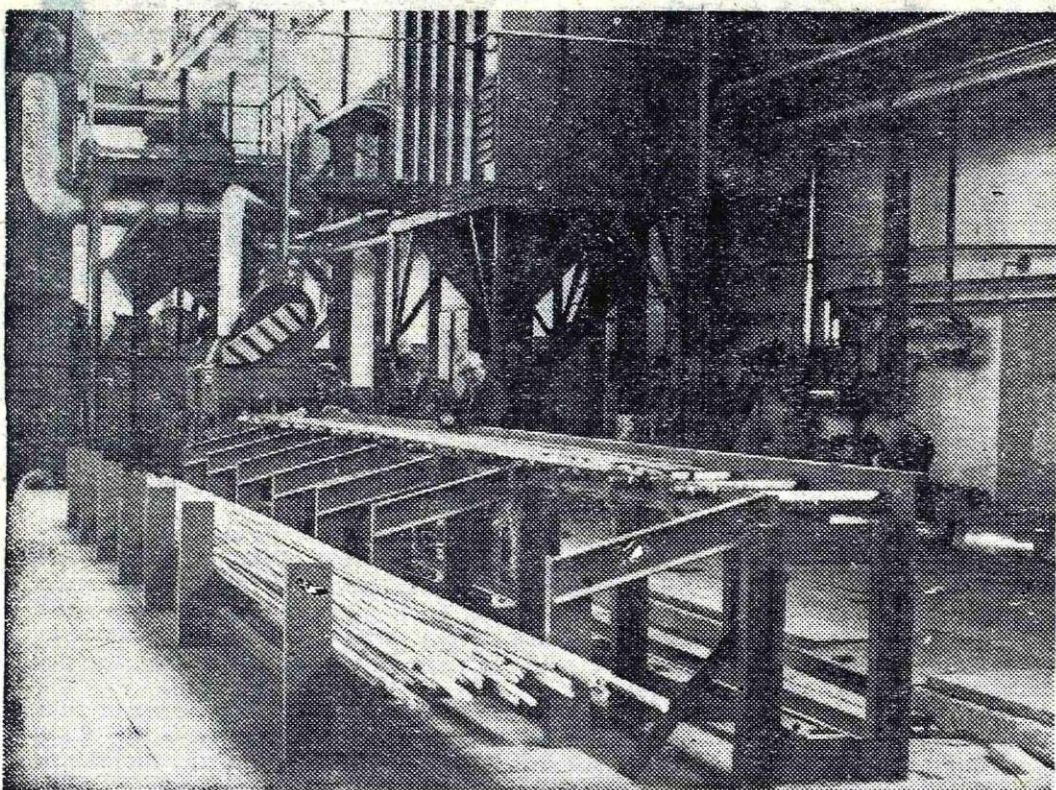
sodelavcu nekaj potov in stroškov, kolektiv pa bi tako sprejemal v svoje vrste res le zdravstveno ustrezne sodelavce. Da je to koristno in izvedljivo, dokazuje praksa nekaterih podjetij lahke industrije, ki so že pred časom našla tu nemajhne rezerve.

Teh nekaj misli sem napisal z namenom, da bi vse sodelavce železarne, posebej pa tiste v organih samoupravljanja in pristojnih službah vzpodbudile k naglemu, pa vendar pretehtanemu reševanju starih problemov. Današnji čas neusmiljeno terja rešitev in za prihodnost nam ne obeta nobene lagodnosti. Bo pa treba zorati še mnogo ledine, preden bo uresničeno v železarni načelo: pravi mož pri pravi delu.

Dr. Franc Trampuš

Na Belškem polju so zrasle nove valjarne

Novi jeklovlek na Belškem polju. Na levi ravlni stroj, v ozadju škarje za rezanje paličastega železa, na desni žarilna peč

Novi jeklovlek na Belškem polju

V programu izgradnje novih valjarn na Belškem polju je bilo predvideno, da bi oddelek jeklovleka z novimi agregati, to je kontinuirno žarilno pečjo z zaščitno atmosfero in linijo vlečenja, ki obsega stroj za mehansko odstranjevanje škaje, vlečno klop, škarje in ravlni stroj, pričel polzkušeno obratovati v tednu praznovanja med 22. in 30. julijem. Na ta datum so bila tudi tempirana vsa dela in investicijska skupina jeklovleka je vložila tudi maksimalne napore, da bi dosegla določeni rok.

Izgradnja je dobro napredovala in v začetku meseca julija smo začeli preizkušati naprave, tako žarilno peč, kakor tudi posamezne stroje linije vlečenja.

Vendar kljub vsemu trudu ni bilo mogoče uresničiti predvidenih rokov. Že takoj na začetku smo naleteli na prvo oviro pri oskrbi z električno energijo. Podjetje »Rade Končar« iz Zagreba, s katerim smo imeli pogodbo za dobavo transformatorske opreme, ki bi jo moralo dobaviti do konca leta 1964, je toliko zakasnilo z dobavo, oziroma jo še do danes ni izdostavilo, da smo bili primorani postaviti provizorij, ki pa zadostuje samo za najnujnejšo potrebo. Naslednji problem je predstavljala dobava butana, ki je potreben za normalno delovanje žarilne peči. Nova butanska postaja na Beli, ki bo preskrbovala z butanom vso železarno, še ni bila pripravljena, provizorična butanska postaja z jeklenkami pa lahko dobavlja samo omejeno količino, tako da smo bili primorani preizkušati posamezne dele peči ločeno, če smo hoteli ugotoviti funkcionalnost dobavljene opreme.

Za linijo vlečenja nismo imeli na skladišču rezervnih

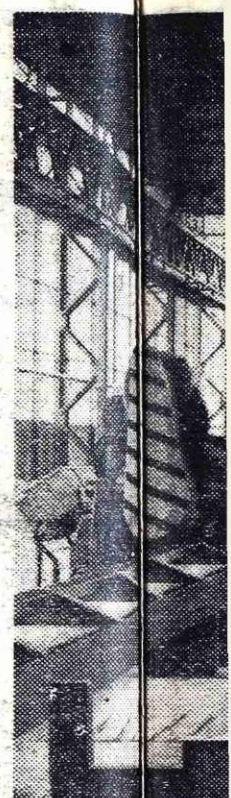
delov, zlasti še za napravo za mehansko čiščenje paličnega železa. To napravo je dobavila firma Blaw Knox iz ZDA, vendar jo je izdelala druga firma Pangborn. Monter firme Blaw Knox, ki je pomagal pri montaži linije, je ni mogel preizkusiti sam ter smo bili zato primorani naročiti posebne specialiste firme Pangborn, ki so jo preizkusili in usposobili za obratovanje, vendar šele v avgustu.

Kljub vsem tem problemom nam je uspelo, da smo do predvidenega roka preizkusili žarilno peč z generatorji za zaščitni plin, za kar gre nemala zasluga g. Farran-tu, monterju firme Surface Camb. iz ZDA, ki je dobavila kompletno peč. Testiranje je pokazalo, da peč odgovarja pogodbenim parametrom in tudi rezultati zamenja, ki jih je obdelal RO, so bili zadovoljivi. Seveda pa z ozirom na omejeno količino butana ni bilo mogoče preizkusiti delovanja peči z zaščitno atmosfero, ki jo proizvajata RX in NX — generator.

Prav tako so bili do postavljenega roka preizkušeni tudi deli linije vlečenja in sicer ravlni stroj ter škarje, medtem ko je pri preiz-

kusu vlečne klopi ve za odstranjevanje prišlo do težav, ki prej omenjene in k mogočale preizkus linije.

Ker zahtevajo nove naprave spremenjen način dela in tu datne adjusne na razumljivo, da do ol tehničnega prevzema goče pričeti s post provizoriji proiz večjem obsegu.

Sestavni deli linije v Za preizkus linije v ki so jo preizkusili in

Peter: Tako je. Slišal sem, da je koks zelo drag, torej mora biti tudi njegova proizvodnja kar precej zapletena.

Oče: Da, koks je izmed vseh goriv, ki jih uporabljamo v železarski industriji, najdražji. Vzrok je, kot si že pravilno prej povedal, v načinu proizvodnje. Koks pridobivamo iz premoga, vendar vsak premog za koksanje ni dober. Mora imeti posebne lastnosti, ki jih imajo samo nekatere vrste najboljšega črnega premoga. Tega najprej zdrobijo in nato ogrevajo brez pristopa zraka v posebnih komorah na približno 1000 ° C. Pri tem odstranijo iz premoga vse hlapljive snovi, ki odidejo v obliki plinov ter jih predelajo v stranske produkte, tako da ostane v koksu ogljik in pepel. Ko je proces končan, potisnejo koks iz komore in ker je žareč, ga potem pogasijo. Za 1000 kg koksa je potrebno približno 1400 kg premoga. Izmed stranskih proizvodov je najbolj znan plin, ki ga lahko uporabljamo kot gorivo v gospodinjstvih ali pa v ostalih obratih železarne.

Peter: Kolikor vem, naša železarna nima naprav za proizvodnjo

koksa. Ali ni to nujno za vsako železarno?

Oče: Ni brezpogojno nujno, čeprav je priporočljivo in dobro. Če železarna nima koksarne, kot imenujemo obrat za proizvodnjo koksa, potem mora koks kupovati drugje. Pri prevažanju in prekladanju se koks drobi, kar poslabša njegovo kakovost. Zato je bolje prevažati premog in proizvajati koks na kraju porabe, najbolje pa je, če je blizu železarne na razpolago tudi premog, sposoben za koksanje, ker s tem odpade prevažanje premoga, ki je povezano z velikimi stroški.

Peter: Ali proizvajamo koks v naši državi?

Oče: Proizvajamo ga, čeprav dejansko nimamo odgovarjajočih premogov za proizvodnjo koksa. Imamo dve koksarni, prva je v Zenici, medtem ko je druga v Lukavcu in preskrbuje s koksom ostale železarne v državi, ki ga potrebujejo, med drugim tudi našo. Vendar obe koksarni uvažata potreben premog iz inozemstva, ki mu primešata določeno količino domačega premoga.

Peter: Katere države v svetu pa imajo dovolj premoga za koksanje?

Oče: Teh ni malo in pri nekaterih je premog za koksanje tudi osnova njihove železarske industrije. Sem spadata predvsem obe največji industrijski državi na svetu Združene države Amerike in Sovjetska zveza, potem pa še Zahodna Nemčija, Velika Britanija, Francija, Poljska, Čehoslovaška v Evropi, Južnoafriška unija v Afriki, LR Kitajska in Indija v Aziji ter Avstralija in Kanada. Japonska je tudi na premogu precej revna in ga uvažata predvsem iz Združenih držav Amerike ter Kanade.

Peter: Iz vsega, kar si mi do zdaj povedal o železni rudi in koksu oziroma premogu za koksanje, vidim, da sta oba izredno važna za železarsko industrijo. Kaj pa tiste države, ki nimajo niti enega niti drugega, ali sploh ima smisel, da gradijo železarsko industrijo?

Oče: Poznamo države, ki so v takšnem položaju in imajo kljub

temu močno železarsko industrijo. Prvi primer je Japonska, druga naša sosedja Italija, ki pr letno okoli 10 milijonov ton. Vendar v primeru, če ni dovolj surovin na razpolago, je lokacija oziroma kraj, kjer želimo graditi, to mesto močno takšno, da omogoča čim prevoznost surovin iz tujih držav, iz katerih jih uvažamo. Danes je najučinkovitejše sredstvo za prevoz surovin iz tujih držav k njemu primeren morje. Če imamo v bližini morja železarno ob morju, lahko pristajajo velike ladje, ki hitreje razkladajo svoj tovor ne rude in premoga ali koksa, kot bi to bilo v Italiji, kjer so vse železarne ob morju in na ta način kljub vsem uvoženim surovinam in gorivom obratujejo sorazmerno poceni in lahko prodajajo izdelke po cenah, ki niso višje od tistih iz železarn, ki imajo drugo surovino v bližini. Poleg tega je možno pri manjših železarnah uporabljati takšne proizvodne naprave, ki so navezane na drugo surovino ali na drugačne

Odsotnost z dela naj bi bila v stvarnih okvirih, če želimo, da bo proizvodnja zagotovila ustrezne OD

V zadnjem času že prenekatere delovne organizacije posegajo po ukrepih, ki naj učinkoviteje stopnjujejo obseg in kakovost proizvodnje (ali opravljenega dela) in skoraj povsod, kjer resno iščejo notranje rezerve, se ustavljajo tudi ob tem, koliko delavcev je odsotnih z dela in zakaj.

Najresneje se je tega vprašanja lotila Železarna Jelenice. Njen akcijski program nakazuje znatne možnosti za boljše proizvodne rezultate, če se odsotnost zmanjša v globalu za dva procenta. Oba seminarja, ki sta med drugimi obravnavala tudi to vprašanje, sta pokazala na nešteto pojavov, ki povečujejo odsotnost z dela zaradi: — nezadostne zavesti delavcev, — neurejenih ali pomanj-

kljivih regulativov, ki bi urejali vprašanje odsotnosti, — nedoslednega režima pri odobravanju različnih vrst odsotnosti, — izkoriščanja pravic iz bolniškega zavarovanja, — neurejenega življenja posameznih delavcev itd.

V počitniških mesecih se je odsotnost v železarni povzpela nad 25 %, kar pomeni, da so bili v juliju in avgustu doseženi proizvodni rezultati

z delovnimi napori treh četrtin kolektiva.

Seminar vodilnih delavcev železarn v preteklem tednu in včerajšnji seminar samoupravnih organov sta temeljito preresetala in celovito pregledala vse, kar vpliva na tolikšno odsotnost in ugotovila, da ni nobenih razlogov, ki bi onemogočali povprečno odsotnost znižati s 15 na 13 %. V okviru povprečne 15-odstotne odsotnosti obsegajo redni letni dopusti približno 7 %, vse ostalo pa spada v okvir vseh mogočih vrst izostajanja od dela.

Glede dopustov je bilo izrečenih mnogo pobud in večina je našla svoje mesto v ustreznih sklepih. Sklepi obeh seminarjev pomenijo zatorej poglobljeno delo pri izvajanju akcijskega programa in njegovo kvalitetno obogatitev.

Delovna organizacija ne bo mogla mimo trdnega planiranja dopustov, če bo hotela zagotoviti kontinuirano proizvodnjo v vseh mesecih leta. Saj zadnja leta beležimo občuten padec proizvodnje prav v juliju in avgustu, ko večina delavcev vzame svoj letni dopust. Poleg trdnega plana razporejanja dopustov skozi vse leto so bile izrečene pobude za izdatnejše regresiranje tistih delavcev, ki bodo vzeli svoj dopust v izvensezonskem času, enakovredno razporejanje dopustov v zimski in letni sezoni in predlog, naj bi vsak delavec izbral polovico svojega dopusta takrat, kadar si to sam želi, drugo polovico pa takrat, kadar bodo to dopuščale možnosti delovne organizacije v okviru vnaprej pripravljenih razporeditev, ki ne bo dopuščala nihanj v proizvodnji.

Med osmimi odstotki ostalih odsotnosti zavzema najvidnejše mesto in predstavlja

najresnejši problem bolezenska odsotnost. Na obeh seminarjih je bilo izrečenih niz kritičnih pripomb na račun zdravstvene službe, prav tako pa so ugotovili, da se da ta odsotnost zmanjšati z ukrepi, katere lahko delovna organizacija sprejme in izvaja neodvisno od zunanjih služb.

Bolezenska odsotnost prihaja do izraza zlasti na sledečih področjih:

- splošne bolezni,
- poklicne bolezni,
- nesreče pri delu,
- bolezni svojcev,
- porodniški dopusti,
- namišljene bolezni.

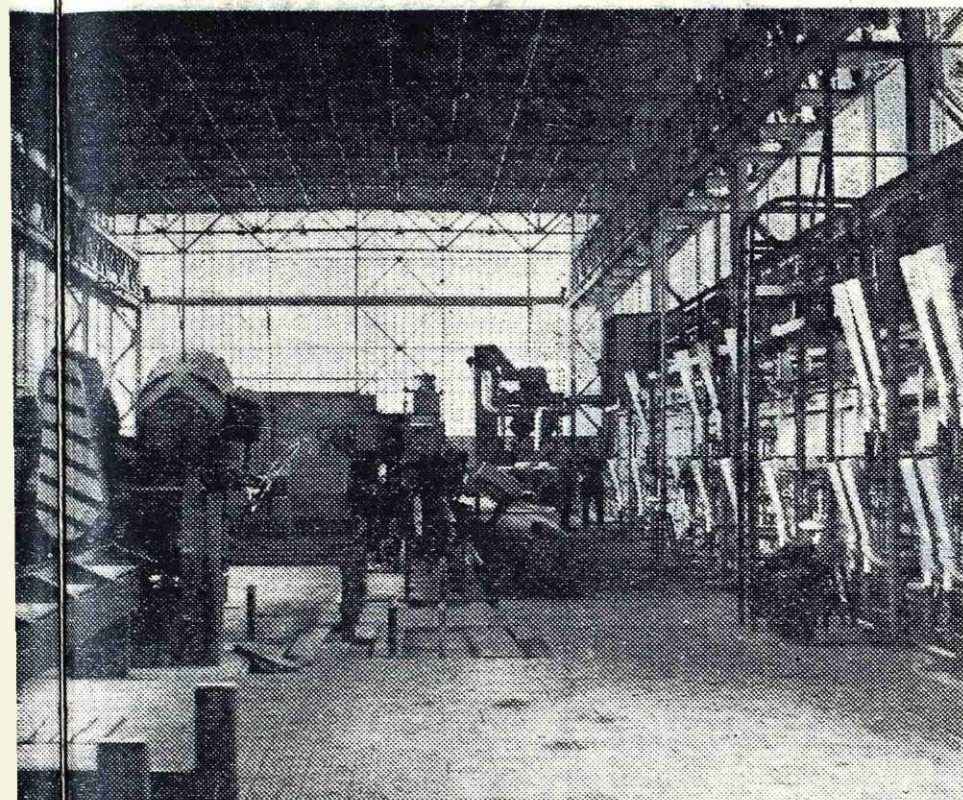
Udeleženci seminarja so si bili enotni, da ima delovna organizacija že zdaj vpliv zlasti na zmanjšanje namišljenih bolezni in na bolezenske dopuste, ki so posledica nesreč pri delu ter da je ta vpliv treba v bodoče znatno okrepiti. Glede ostalih vrst bolezenskih odsotnosti pa je bilo izrečenih niz predlogov, kako zmanjšati njihov obseg na stvarno nujno mejo, vendar so si bili udeleženci enotni, da to ni mogoče brez tesnejšega sodelovanja organov podjetja z zdravstveno službo in brez zaostrovanja proizvodne discipline ter krepitve zavesti vseh delavcev.

V bodoče bi kazalo voditi evidenco tistih delavcev, ki bolujejo stalno — vsako leto — ob istem času. Doslej so v delovni organizaciji vodili stalne analize vseh vrst bolezenskih odsotnosti, vendar te analize niso bile dovolj izkoriščene za to, da bi iz njih izvajali ukrepe za zmanjšanje odsotnosti. Iz obstoječih podatkov bi kazalo izdvojiti ljudi in delovna mesta, na katerih so stalne in ponavljajoče se nezgode. Ljudje, ki imajo stalne nezgode, bi morali biti deležni resnega pouka o varnosti in varovanju pri delu, delovna

mesta, na katerih se nezgode stalno ponavljajo, pa bo treba boljše zaščititi.

Izrečena je bila ugotovitev, da nekateri ljudje, zlasti v najtežjih obratih in pa tiste žene, ki poleg naporega in poklicnega dela opravljajo tudi naporno gospodinjstvo, kažejo proti koncu tedna znake preutrujenosti in zato nekaj dni izostanejo z dela, za kar si ni težko izposlovati bolezenskega dopusta. Bodoči pravilniki, ki bodo temeljili na ugotovitvah in sklepih obeh seminarjev, bodo upoštevali tudi stimuliranje tistih delavcev, ki bodo vse leto vestno delali — v obliki dodatnega dopusta, za poročene žene pa je bil izražen predlog, da bi jim za vestno in dobro opravljanje dela priznavali določeno število prostih dni v letu, če ne bodo bolovale.

Izrečena je bila misel, da bi bilo treba boleznine obravnavati v znatnejši meri kot ekonomsko kategorijo. Na osnovi registra bolezni in na osnovi evidenc, ki bodo pokazale bolnike, ki pogosto in ob določenih letnih časih odhajajo na bolniški dopust, bi bilo treba izdelati regulative, ki bi določali, v katerih primerih je treba delavca strogo odsotno zaščititi, če je zaradi bolezni izostal z dela, istočasno pa bi precizneje odločali, na čem naj participirajo ostali in kaj naj služijo za osnovo odmerjanja njihovih hranarin. Izrečena je bila tudi pobuda, naj bi za namišljene bolnike organizirala delovna organizacija »namišljeno« delo in pobude, ki so bile izrečene v tej smeri kažejo, da je o predlogu vredno naprej razmišljati. Če bi obravnavali tovrstno odsotnost kot ekonomsko kategorijo, je seveda mogoče vključevati v participacijo (Nadalj. na zadnji strani)

delovne linije vlečenja je tudi stroj za čiščenje jeklenih palic, ki ga vidimo na sliki. Linije vlečenja smo morali dobiti posebne specialiste firme Pangborn iz ZDA, prekusili in usposobili za obratovanje, vendar šele v avgustu

ezariko industrijo. apanska, drugi pa lija, ki proizvaja ilijonov ton jekla. ru, če ni domačih polago, je važna kraj kjer železar- mesto mora biti goča čim cenejši z delci, iz katerih mes je najcenejše stvo morje. V tam- mamo zgraditi rju odgovarjajo- ni napravami, da velike ladje in čim v svoj tovor želez- oga ali koksa. Na talij so vse velike ju na ta način uvoženim surovi- ratujejo sorazmer- so prodajajo svoje ki niso višje kot ki imajo eno ali bližnji. Poleg tega anjših železarnah e proizvodne na- zane na drugačne drugačne vrste

goriva oziroma energije. Vendar o tem bova govorila pozneje in za danes lahko končava.

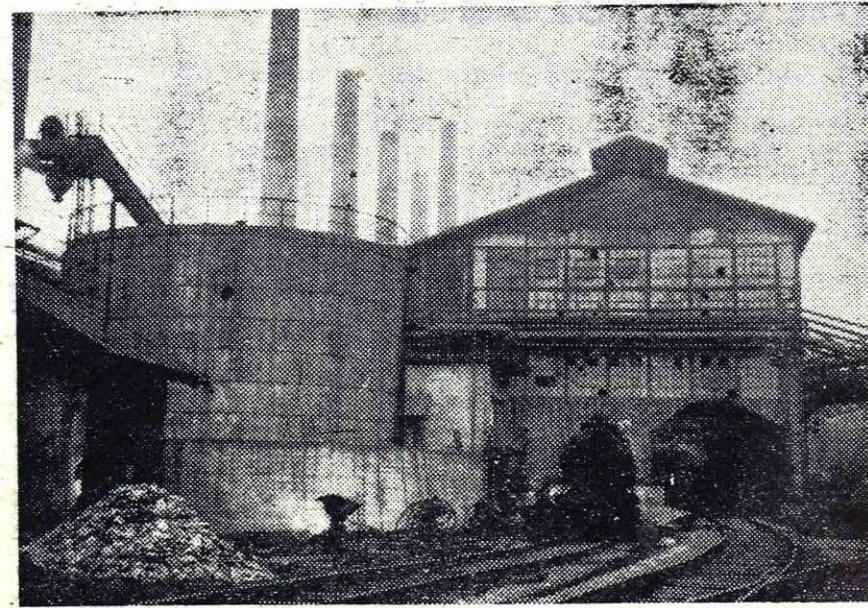
4. Tekoča in plinasta goriva

Peter: Ali potrebujemo poleg koksa v železarski industriji še druga goriva?

Oče: Koks uporabljamo samo na plavžih, za druge metalurške peči uporabljamo druge vrste goriv. Ker so temperature, ki jih moramo doseči v različnih pečeh lahko zelo visoke in je trdno gorivo kot premog za takšne namene neuporabno, uporabljamo v železarski industriji z izjemo koksa samo gorivo v tekočem ali plinastem stanju. Izmed tekočih goriv uporabljamo mazut, ki ga dobimo kot ostanek pri destilaciji nafte. Znano ti je, da črpamo nafto iz zemeljske notranjosti, vendar je ne uporabljamo v takšnem stanju kot jo dobimo iz zemlje, temveč jo predhodno predelamo v rafinerijah nafte, ki so v naši državi na Reki, v Sisku in Bosanskem Brodu. Nafto predelamo tako, da jo ogrevamo postopno na različno visoke temperature in pri tem ogre-

vanju izhlapevajo prav tako postopno iz nje različne snovi. Izmed teh snovi, ki nastanejo pri prede-

lavi, ti je brez dvoma najbolj znan bencin, ki ga uporabljamo kot pogonsko sredstvo za avtomobile. Kot

Mazutna postaja v naši železarni, v katero iz cisterne prečrpavajo mazut, ki ga dobimo kot ostanek pri destilaciji nafte.

ostanek pri tej destilaciji nafte dobimo mazut, ki ga potem lahko uporabimo kot gorivo v železarnah, pa tudi v drugih tovarnah. Prevažamo ga iz rafinerij do mesta porabe v vagonskih cisternah in je zelo cenjeno gorivo, ker ima visoko kalorično vrednost.

Peter: Kaj je to kalorična vrednost?

Oče: Vsa goriva niso enaka z ozirom na svojo sposobnost razvijanja toplote pri gorenju. Dobro veš, da je lignit iz rudnika Velenje, ki ga uporabljamo kot gorivo doma v štedilniku, slabši kot rjavi premog iz rudnika Trbovlje. Zato je tudi velenjski premog cenejši kot trboveljski. Količino toplote, ki jo razvije 1 kg nekega goriva, če popolnoma zgori, imenujemo kalorično vrednost. Torej lignit ima manjšo kalorično vrednost kot rjavi premog. Mazut ima skupaj z zemeljskim plinom najvišjo kalorično vrednost izmed vseh goriv, ki jih uporabljamo v industriji.

(Nadalj. prihodnjič)

Tisoče kilometrov daleč po morju potuje železna ruda

Ena izmed letošnjih številčk revije »Metal Bulletin« je posvečena samo železni rudi, ki jo prevažajo posebne ladje velikih nosilnosti iz držav Afrike, Azije, Južne Amerike, Kanade in Avstralije v železarne Zahodne Evrope, ZDA in Japonske. Pri tem so navedeni s tem v zvezi zanimivi podatki.

Letna količina železne rude, ki jo prevažajo iz raznih prekomorskih dežel, je narasla sedaj že na 105 milijonov ton, kar je približno 1/5 vse porabljene železne rude v letu

1964, in še stalno narašča, medtem ko razdalje prevažanja 3000 km in več niso nobena posebnost. Največ železne rude izvažajo Švedska, Venezuela in Kanada ter Južna Amerika kot celota, medtem ko delež izvoza Zahodne Afrike, Indije in Malezije postopno narašča. Največji uvozniki so ZDA, Japonska, Zahodna Nemčija in Velika Britanija. Pri tem je zanimivo, da uvažata Japonska železno rudo iz najbolj oddaljenih dežel, saj so nekatere oddaljene tudi preko 8000 km.

Največ železne rude prevažajo iz Skandinavije do evropskih pristanišč ob Severnem morju, iz Venezuele in Kanade do ZDA ter iz Indije in Malezije do Japonske. Velike količine te železarske surovine prevažajo tudi preko Atlantika in sicer v večji meri v smeri zahod — vzhod, to je Južna Amerika in Kanada — Evropa. Pri prevažanju preko Pacifika potuje vsa železna ruda v smeri vzhod — zahod, v smeri Južna Amerika in Kanada — Japonska.

Iz skice je razviden presek treh ladij za prevažanje železne rude z različno nosilnostjo. Z leve proti desni: nosilnost 45.000 ton, 35.000 ton in 19.000 ton.

Socialistične države Evrope se v glavnem preskrbujejo same z železno rudo in jo zato le malo uvažajo preko morja. LR Kitajska in Avstralija do zdaj nista igrali večje vloge pri izvozu železne rude, vendar se posebno Avstralija pojavlja v zadnjem času kot izvoznik na Japonsko.

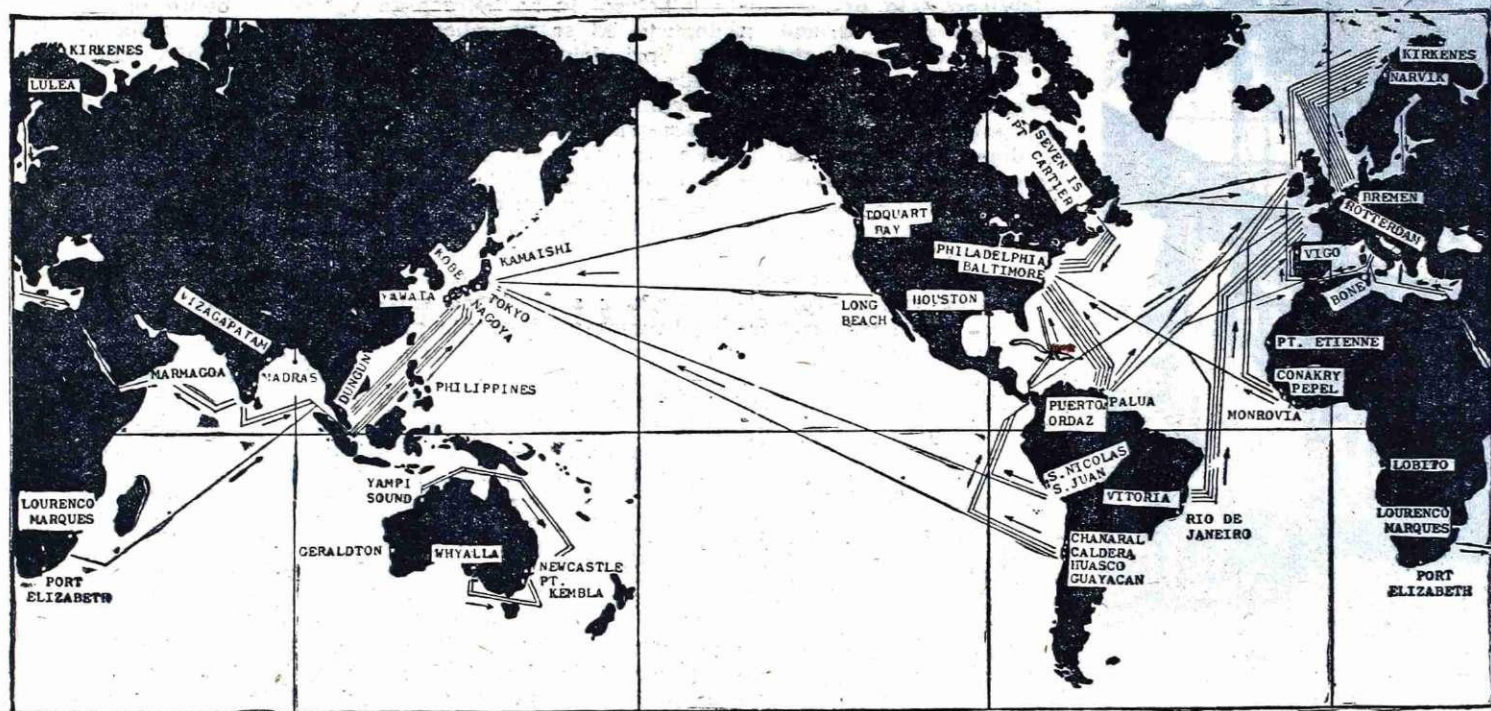
Nove železarne v Zahodni Evropi in vse japonske žele-

zarne so postavljene ob morški obali in uporabljajo v glavnem prekomorsko uvoženo železno rudo. Tudi ZDA uvažajo iz leta v leto več železne rude, medtem ko se železarska industrija v ostalih državah oslanja v glavnem na domače izvore te surovine.

V preteklih desetih letih so zgradile ladjedelnice celo vrsto posebnih ladij za prevažanje železne rude z veliko nosilnostjo. V zadnjem času je število teh ladij v gradnji sicer nekoliko padlo, zato pa so precej povečali njihovo nosilnost, ki se giblje med 35.000 in 65.000 tonami. Če so na razpolago odgovorjajoča pristanišča z modernimi napravami za nakladanje in razkladanje teh ladij, potem je praksa pokazala, da so najbolj ekonomične. S takšnimi napravami je možno naložiti 45.000 tonsko ladjo v 12 urah in razložiti v 36 urah.

Zemljevid nam prikazuje glavne pomorske poti na svetu, kjer prevažajo železno rudo iz rudnikov do železarn. Pri poteh, ki so označene z več vzporednimi črtami, pomeni vsaka črta 2 milijona ton prevožene železne rude letno.

K.

Evropski pristaniški center za dobavljanje in peletiziranje železne rude v nizozemskem pristanišču Rotterdam

Zahodnonemško podjetje DEMAG iz Duisburga pripravlja v sodelovanju z nekaterimi drugimi podjetji projekte za izgradnjo naprav za razkladanje in peletiziranje prekomorskih železnih rud v nizozemskem pristanišču Rotterdam. Za izgradnjo tega centra je zainteresirano skupno 17 zahodnoevropskih železarn, ki ga bodo izkoristile kot osrednje pristanišče za razkladanje tovorov kvalitetne železne rude in premoga, ki jih bodo pripeljale velike ladje iz Afrike, Južne Amerike, Kanade, ZDA in Skandinavije.

V tm pristanišču bodo lahko pristajale ladje, specializirane za prevoz železne rude, z največjo nosilnostjo do 130.000 ton. Ladij za prevoz železne rude s tako veliko

nosilnostjo zaenkrat še ni, vendar bo pristanišče zgrajeno tako, da jih bo lahko pozneje, če jih bodo zgradili, tudi sprejemalo. Vse naprave za razkladanje in prekladanje bodo imele velike kapacitete in bodo avtomatizirane v največji možni meri, tako da bodo dosegli veliko storilnost ob čim nižjih stroških.

Zanimivo je, da se bodo tega pristanišča posluževale poleg ostalih železarn v Zahodni Nemčiji, Belgiji, Nizozemski, Luksemburgu in Franciji tudi britanske železarne. Z uporabo tega pristanišča jim ne bo treba povečevati lastnih pristanišč, poleg tega pa omogoča skupna udeležba 17. železarn pri financiranju in uporabljanju

tega centra tudi znatno znižanje potrebnih stroškov.

Ko bo pristanišče z vsemi potrebnimi napravami dokončno zgrajeno, bo njegova letna razkladalna zmogljivost znašala 35 milijonov ton železne rude in 10 milijonov ton premoga. Poleg tega bo imelo naprave za letno proizvodnjo 20 milijonov ton peletov ter 4 milijone ton predreducirane železne rude. Pozneje je predvidena tudi izgradnja velike koksarne in železarne.

Prva faza izgradnje predvideva razkladalne kapacitete za 10 do 15 milijonov ton železne rude in 5 milijonov ton premoga ter proizvodnjo 5 milijonov ton peletov letno. Računajo, da bodo začeli prvo fazo graditi v letu 1958.

K.

ŽELEZARSKI GLOBUS

KANADA — V kanadskih rudnikih železne rude so v letu 1964 nakopali skupno 32 milijonov ton te železarske surovine s povprečno 54 % železa. Od te količine so 25 milijonov ton izvozili in sicer približno 75 % v ZDA, ostanek pa v Veliko Britanijo in na Japonsko, manjše količine pa tudi v druge zahodnoevropske države. Že v prihodnjih letih nameravajo povečati izkop kanadske železne rude na 40 milijonov in več.

VELIKA BRITANIJA — Neke britansko podjetje, ki izdeluje strojno opremo za železarne, je dalo na tržišče novo stiskalnico za izdelavo paketov iz starega železa, ki lahko proizvaja pakete dimenzij 300 krat 300 krat 640 mm. Njena velika prednost je v hitrosti, saj potrebuje za izdelavo paketa največ 40 sekund, odvisno od časa polnjenja. Težka je 12 ton, poganja jo električni motor s 30 PS in

potrebuje površino tal 5 krat 2,5 metra.

VELIKA BRITANIJA. Britanski železarski raziskovalni center B.I.S.R.A. je porabil za svoje raziskovalno delo v letu 1964 skupno 1,4 milijonov funtov sterlingov, kar je za 8 % več kot v letu 1963. Zelo velika sredstva so v preteklem letu porabili za nadaljnje razvijanje FOS postopka za proizvodnjo jekla z mazutom in kisikom ter za raziskave v zvezi s kontinuirnim vlivanjem.

ZAHODNA NEMCIJA — Zahodnonemška industrija je izdelala v letu 1964 skupno 8,1 milijona ton kosovnega apna, 2,4 milijona ton zmlatega apna v prahu in 14,0 milijonov ton apnenca. Od te količine so uporabile zahodnonemške železarne 2,4 milijona ton kosovnega apna, 0,4 milijona ton apna v prahu in 2,6 milijona ton apnenca.

ZDA — Železarska družba »Bethlehem Steel Corp.« gra-

V talilnik plavža vpihavajo tudi premog

Znano je, da vedno več plavžev nadomestuje del dragega koksa z vpihavanjem cenejšega goriva — mazuta ali zemeljskega plina — skozi pihalice. V zadnjem času pa so pričeli uporabljati v ta namen tudi premog in danes obratuje že nekaj plavžev v svetu tako, da vpihujejo skozi pihalice droben premog.

Prvi plavž, ki je bil opremljen z napravo za vpihavanje premoga, je bil v železarni Hanna Furnace Corp. v Bufalu, ki pripada železarski družbi National Steel Corp. v ZDA. V posebni napravi za pripravo premoga ga najprej zdrobijo in odsejejo na zrnatost okoli 3 mm. Važno je, da ta premog ni preveč vlažen, ker je praksa pokazala, da vlaga ne sme prekoračiti 3%. Za dovajanje premoga do peči služi posebna naprava na stisnjen zrak, s pomočjo katerega vpihavajo premog skozi pihalice v peč. S premogom nadomeščajo 16—18% potrebnega goriva pri temperaturi zraka 810°, ki ni višja kot jo uporabljajo pri obratovanju brez vpihavanja premoga. Premog nadomešča koks v razmerju 1:1 in porabo koksa so znižali od 790 na 665 kg na tono grodlja pri dodajanju premoga v višini 135 kg na tono grodlja.

Med vpihavanjem premoga so nastopale določene težave predvsem pri merjenju količin, ki jih pri vpihavanju mazuta ali zemeljskega plina ne poznamo. Poleg tega so se zamašili tudi cevovodi v primeru, če je bila vlaga v premogu večja kot 3%, če je zrnatost premoga v znatni meri prekoračila 3 mm, ali če je količina zrna velikosti pod 0.15 mm prekoračila 20%. Ugotovili so tudi, da sta se

hod peči kakor tudi kvocient nadomestitve premog-koks poslabšala, kadar je količina dodanega premoga prekoračila 25% celotne porabe goriva. Na podlagi teh izkušenj so videli, da lahko brez težav povečajo dodajanje premoga preko 25% celotne porabe goriva samo v primeru, če bi povišali temperaturo zraka in dodajali zrak.

V ZDA uporabljajo še na dveh drugih plavžih vpihavanje premoga skozi pihalice, vendar rezultati niso znani. Strokovna literatura pa naveda rezultate vpihavanja premoga na manjšem 160 t plavžu v Franciji in na večjem s 6,3 m premera talilnika v Veliki Britaniji. V obeh primerih so dosegli znižanje porabe koksa za 15—20%, medtem ko se je faktor nadomeščanja koksa s premogom gibal prav tako kot pri zgoraj navedenem plavžu v ZDA okoli 1.

Pri ekonomski analizi umestnosti uporabe vpihavanja premoga v plavž je zaradi sorazmerno nizkega faktorja nadomeščanja koksa s premogom potrebno upoštevati predvsem razliko v ceni med premogom in koksom. Poleg tega ima ta način nadomeščanja koksa v plavžu tudi precejšnje slabe strani.

Predvsem ima važno vlogo visoka cena same naprave za pripravo in vpihavanje pre-

moga, če jo primerjamo z napravo za vpihavanje mazuta ali zemeljskega plina. Negativno vpliva tudi pepel v premogu in hladen stisnjeni zrak, s pomočjo katerega vpihavanje izvajamo. V neki zahodnonemški železarni so pokazali izračuni, da tudi pri sorazmerno enostavni napravi za pripravo in vpihavanje premoga, ki so jo tam razvili, ta način nadomeščanja koksa za zahodnonemške razmere verjetno ne bo ekonomičen.

Iz vseh teh razlogov se uporaba premoga za vpihavanje v plavže najbrž ne bo posebno uveljavila, saj nudita mazut ali zemeljski plin, ki ne potrebuje nobenih naprav za pripravo ter je samo vpihavanje zelo enostavno, takšne prednosti, da je lahko uporaba premoga ekonomična samo v izjemnih pogojih.

K.

Skoraj povsod na svetu že del dragega koksa nadomestujejo z vpihovanjem cenejšega goriva skozi pihalice

Peleti na pohodu

Vedno večja konkurenca v železarski industriji zahteva nizko ceno jekla in s tem tudi grodlja, ki ga uporabljamo kot vložek v različnih jeklarskih pečeh. Znižanje proizvodne cene grodlja je možno doseči tudi z dobro pripravljenim vsipom in to predvsem železno rudo. Zato uporabljajo moderne in velike železarne v industrijsko naprednih deželah v vsipu vedno manj surove železne rude in jo predhodno pripravijo s sintriranjem in paletiziranjem.

Medtem, ko je sintriranje železne rude že precej dolgo poznan proces, se je peletiziranje uveljavilo šele v letih po drugi svetovni vojni. Osnova peletiziranja je v tem, da dobimo s pomočjo določenega postopka na posebni napravi iz drobne železne rude pelete. To so majhne krogle, ki imajo običajno premer 10 do 35 mm ter so zelo cenjene kot vsipni material za plavže. Poleg tega prenesajo tudi prevažanje in prekladanje, ne da bi se drobile.

Prava revolucija v proizvodnji peletov se je pričela po letu 1950, ko so se borili plavžarji predvsem za to, da bi dosegli znižanje porabe koksa. Pri tem je zanimivo, da naprave za proizvodnjo niso gradile samo železarne, temveč v veliki meri tudi rudniki železne rude. Leti so želeli doseči s proizvodnjo in prodajo peletov to, da so opravili del procesa priprave železne rude že v rudniku, kar je pomenilo znižanje prevoznih stroškov in zvišanje prodajne cene.

Danes obratuje, je v gradnji ali pa bodo v kratkem pričeli z gradnjo na vsem svetu skupno 52 naprav za proizvodnjo peletov. Pri tem daleč prednjačita ZDA in Kanada, saj je v prvi 22 in v drugi 10 teh naprav. Ameriško združenje za železno rudo (American Iron Ore As-

sociation) ceni zmogljivost vseh naprav za peletiziranje na svetu, ki so obratoval v začetku letošnjega leta, na skupno okoli 42 milijonov ton, od tega približno 28 milijonov ton v ZDA in 9 milijonov ton v Kanadi. Gradijo

pa letos v ZDA več takšnih naprav s skupno zmogljivostjo 14 milijonov ton in v Kanadi za 6 milijonov ton. Do leta 1970 računajo, da bo zmogljivost naprav za peletiziranje v svetu narasla na okoli 100 milijonov ton.

Brez dvoma pomeni tako nagel razvoj proizvodnje peletov velik doprinos k izboljšanju vsipa za plavže, istočasno pa tudi možnost za rudnike železne rude, da prodajo to železarsko surovino že pripravljeno za takojšnjo uporabo.

K.

Nov proizvod iz plavžarske žilindre

Znano je, da lahko uporabimo plavžno žilindro za proizvodnjo opeke, cementa, steklene volne in še nekaterih drugih izdelkov. V zadnjem času pa je britansko raziskovalno združenje za grodelj in jeklo (BISRA) razvilo nov izdelek, ki spada bolj na področje keramike in so ga zato tudi imenovali »Slagceram« (slag — žindra in ceramic — keramični).

Osnova proizvodnega procesa za »Slagceram« je v tem, da hladno steklasto plavžno žilindro normalne kemične sestave v posebni peči raztalijo ob dodatku peska in posebnega sredstva za kristalizacijo. Ko je talina v peči dovolj ogreta, jo odlijejo v kokile ali kalupe iz peska, ki imajo odgovarjajočo obliko. Odlitke, ki imajo običajno obliko plošč kot keramične

plošče, še toplotno obdelajo v posebni peči, da dobijo pravilno kristalizacijo. Pri tem imajo možnost spreminjati toplotno obdelavo in s tem tudi lastnosti proizvedenih plošč. Poleg tega jih lahko v toplem stanju stiskajo v različne oblike in da dobijo bleščečo površino, tudi polirajo.

Na ta način proizvedene plošče so izredno trdne in trde, saj imajo trdoto po Mohsovi skali 8 — 9, kar odgovarja trdoti korunda. Poleg tega so tudi bolj odporne proti obrabi kot drugi keramični izdelki.

Uporabljajo jih lahko podobno kot keramične plošče za oblaganje zidov v dekorativne namene in tam, kjer je potrebna večja odpornost proti obrabi.

K.

di v Burns Harbourju novo železarno z namenom, da bi se približala svojim kupcem na zahodu ZDA. Do zdaj so zgradili oziroma že obratujejo topla valjarna za proizvodnjo pločevine največje širine 2000 mm, valjarna debele pločevine s širino 4000 mm in hladna valjarna z največjo širino travok 2000 mm.

ALŽIRIJA — Britanska železarna »Stewart and Lloyds« bo uvozila iz Alžirije 200.000 ton železne rude s 50% železa in sicer v roku 18 mesecev. V prvih petih mesecih letošnjega leta so britanske železarne uvozile skupno za 1,6 milijona funtov šterlingov alžirske železne rude.

ITALIJA — Železarska družba »Italsider« je naročila pri britanskem podjetju Air Products Ltd za svojo železarno Bagnoli kisikarno z dnevno zmogljivostjo 230 ton. To je že šesta kisikarna v zadnjih petih letih, ki jo je Air Products Ltd dobavilo železarnam Italsideria Poleg same kisi-

karne obsega naročilo tudi dva rezervoarja za kisik z zmogljivostjo 1000 m³ vsak, ki bosta izdelana iz jekla z 9% niklja.

ZDA — Železarska družba Bethlehem Steel Corp. je razvila nov način za difuzijsko kromiranje jeklene pločevine in travok. Prevlaka sestoji iz zlitine železa in kroma in ima debelino 0,04 do 0,05 mm. Prva poskusna naprava za to kromiranje je že pričela obratovati in na ta način kromirana pločevina je zelo dobro varljiva.

SIRIJA — Predstavniki sirske vlade so podpisali z britansko železarno Stewart & Lloyds Ltd. in še nekim britanskim podjetjem pogodbo za izgradnjo 650 km dolgega naftovoda, ki bo povezoval naftna polja v severovzhodni Siriji z obalo Sredozemskega morja. Stroški za njegovo izgradnjo so predvideni v višini 20 milijonov funtov šterlingov.

37. nadaljevanje

Nekaj časa je ogledoval kopasti Mišelj vrh na severu in ocenjeval njegove razbrazdane stebre. Njihova skoraj črna barva ja za te gore neobičajna in sprehod po njih ga je silno zamikal. Strleli so izpod snega in ga vabili. Pregnal je slo, da bi šel gor in se ustavil na ostenju Triglava. Greben med obema vrhoma in sleme so v podnožju zakrivale gmote nižjih gor, da je bilo videti, ko bi gora štrlela iz oddaljenega skalovja, do katerega je treba priti čez neštete prepade. Tudi tokrat ga Triglav ni pritegnil. Ustavil se je na Ajdovem zrnu, ki je s svojim geometrično pravilnim vrhom in zaledenelimi ploskvami lomil sončne žarke in jih razmetaval daleč proti Draškemu vrhu in poključkim vrhovom. Rad bi bil videl Lipanški vrh in Debelo peč, vendar ju je zakrivalo hribovje nad Velim poljem. Spet mu je bilo žal, da ni više, vsaj tako visoko, da bi se mu odprle praznine za poključkimi gorami, da bi slutil prepadni svet nad Krmo in bi ob njem spet doživel podobo poraščenega gošarja, ki je moral seči po nožu, ker ga je prebudil iz ledenega sna. Večkrat si je bil že poočital, da je nasilno preokrenil iztekanje starčevega življenja. Vse bi se bilo dopolnilo natanko tako, kakor je v takšnem svetu od nekdaj najbolj prav. Če bi ga pot ne privedla tam dol, bi se bilo končalo brez noža in krvi. V starčevem steklenem pogledu bi se zadnji hip ne bil zalesketal odblik zelene uniforme. Kri bi se bila počasi zgostila, ne da bi barvala sneg in telo bi se bilo mnogo čvrsteje prilopilo na zrnati pršič.

Ni bil človek tiste vrste, ki bi si kaj očital in bi ga nadlegoval naval slabih spominov. Smrt, naj jo je sejal kdorkoli in naj je bila še tako ostudna, mu je bila samo končna postaja človekovega potovanja. Če bi bil Gorjana ubil, bi se mu zdelo to tako razumljivo, kakor če človek na namembni postaji izstopi in mu nekdo pri tem pomaga. Zato mu je bilo tem bolj nerazumljivo, da sta se mu starec in njegov konec često vračala v misli. To pot ga je moral nasilno pregnati iz spomina in se osredotočiti na gore, ki so z juga obkrožale dolino.

Vogel, Šija, Rodaci in Raskovec so bili tako blizu, da bi skoraj segel po njih. Onkraj je bilo skalovje še vse huje zameteno. Izpod previsov so se stegovali v dolino široki jeziki sneženih plazov. Sneg v njih je bil črviv in umazan. Ob uri, ko je sonce zlezlo tako visoko, da ga je dolina začejala čutiti, so bili plazovi negibni in gozdovi pod njimi so mirovali v brezvetrju.

Walter ni čutil, da mu zadnjica primrzuje na sneženi greben. Predal se je naravi. V njem in pred njo so postali majhni ljudje najmočnejše armade na svetu. Voja in napor, da bi pokrajini preobrnil stoletni utrip, niso vtisnili v skale najmanjšega znamenja.

Jelo se mu je dozdevati, da ga obdaja nekaj toplega, človeškega in domislil se je, da bi si morda v svojem položaju najlaže odgovoril na vprašanje, ki ga je nadlegovalo, odkar je prišel sem. Počasi, besedo za besedo si je zastavil svoje vprašanje.

»Kaj je bilo tisto silno, kar je pognalo ljudi od doma, v gore, v lakoto in led in skoraj v zanesljivo smrt?«

Ze dolgo je vedel, da mu tega vprašanja ne bo nikdar v stanju pojasniti nobeden njegovih predstojnikov in da si bo moral odgovor poiskati sam.

Med dvema visokima vencema gora, po neprespani noči, okobal, skoraj primrznjen na ledeni greben, v jutru, ko začenja sonce jemati vid, ga je dregnilo v pameti in mu razganilo otrdele ustnice:

»Morda sem pred temi ljudmi prav tako majhen, kakor pred njihovimi gorami in lepoto njihove pokrajine? Kaj je tod vzrok skrivnostni in vzgibom banditizma, ki je s svojimi nedoumljivimi vzgibi tako spreminil ljudi, da zdaj nagonsko počenjajo stvari, ki jih skozi tisočletje niso nikdar počenjali?«

Z nogama se je uprl ob gladko streho grebena in napravil dovolj trdno oporo, da je lahko privzdignil premrlo zadnjico s tal. Prvič se je zamislil nad besedama bandit in banditizem. Upri sta se mu, ne da bi vedel zakaj. Potem je drsel z očmi še enkrat od Bogatina po vsem vencu južnega julijskega grebena tja do Šavnika in Možica. Popustil je oporo z levo nogo, jo prevrgel čez rob in se spustil dol, dokler ga je neslo po kristalnem pršiču. Pod pobočjem je otresel plašč in zakoračil naravnost proti jugu. Pogovor z naravo ga je učvrstil, da se je počutil, kot da bi vstal od izdatnega zajtrka. Ni čutil ne utrujenosti ne mraza in spešil je v smer, ki si jo je bil določil na specialki.

Z občnega zbora sindikata družbenih dejavnosti

V šolski sobi železniške postaje je bil v petek popoldne občni zbor občinskega odbora sindikata družbenih dejavnosti Jesenice. Dosedanji predsednik Aleksander Kovač je v svojem poročilu orisal dosedanje delo odbora in se dotaknil problemov, na katere so naletele nekatere sindikalne podružnice oziroma organizacije družbenih dejavnosti po gospodarski reformi.

Izčrpno poročilo je izzvalo živahno razpravo. Čeprav so razpravljali nekateri preveč lokalistično, je razprava pokazala težnjo po zmanjšanju potrošnje in racionalizaciji poslovanja delovnih organizacij družbenih dejavnosti. Poudarili so, da reforma ni zmanjšanje proizvodnje in odpuščanje delavcev ali razformiranje nekaterih ustanov, temveč boj za večjo in modernjšo proizvodnjo, za osvajanje širšega tržišča in za višjo življenjsko raven zaposlenih. Skrite rezerve bo treba iskati tam, kjer so. Nujno se bo treba boriti proti zakonodaji, ki zahteva v administraciji nepotrebno birokracijo. Sindikalna organizacija naj bi bila iniciator za zmanjšanje birokracije v admini-

straciji. Zmanjšanje proračunov v dne, ko se odpirajo vrata novi sezoni, ni pravilno. Nujno pa bo z boljšo organizacijo, boljšo strokovno zasedbo in učinkovitejšim delom posameznih delovnih organizacij znižati stroške dejavnosti. S pogledi, kakršne sta nakazala poročilo in razprava, se hoče občinski od-

bor sindikata delavcev družbenih dejavnosti vključiti v proces reformiranega gospodarstva. Po razrešnici staremu odboru in potrditvi predloga kandidatne liste so izvolili nov odbor, ki ga sestavljajo: Ivan Geršak, Erika Hudrič, Anton Korenc, Magda Potokar, Marica Slamnik, Ivan Šoberl, Ivica Tautovič, Polde Ulaga in Silva Vergel. Za predsednika je bil izvoljen Ivan Šoberl. Ob koncu so potrdili pravila odbora in izvolili delegate za jutrišnjo konferenco občinskega sindikalnega sveta.

U.

Izlet na Mangart

Sindikalni odbor GEŽ je izvedel dne 19. septembra za kantinerke izlet na Mangart. Kljub zelo slabemu vremenu smo se ob 6. uri zjutraj odpeljali z avtobusom proti Vršiču. Spotoma smo si ogledali razne znamenitosti, tako rusko kapelico nad Mihovim domom. Zgradili so jo med prvo svetovno vojno ruski ujetniki, ki so gradili cesto na Vršič in jih je na kraju, kjer stoji danes kapelica, okoli 700 zasul plaz.

Na Vršiču smo se ustavili le za nekaj minut. Na poti navzdol pa smo si ogledali dolino Trente. Odpeljali smo se naprej proti Logu pod Mangartom in si med potjo ogledali tako imenovani Hudičev most preko 190 m globoke soteske.

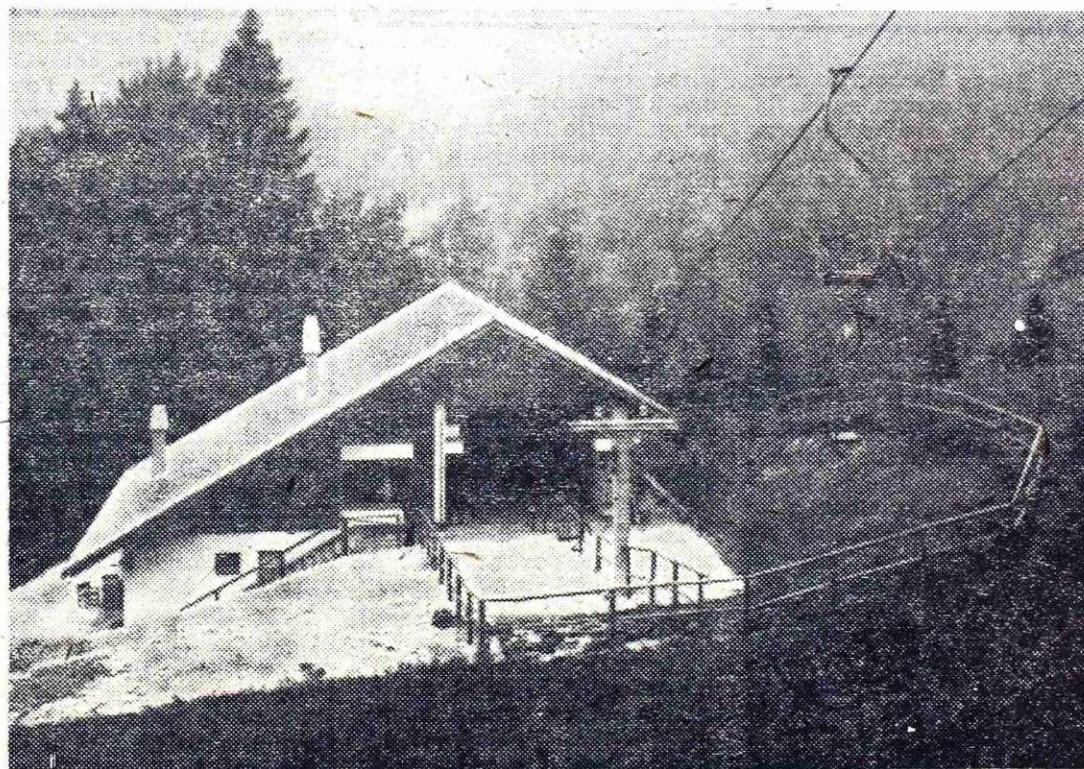
Sreča nam ni bila naklonjena. Začelo je močno deževati. Nismo se mogli odločiti, ali naj ostanemo v Logu, ali pa se kljub slabemu vremenu odpeljemo na Mangart po najvišji gorski cesti v Sloveniji. Odločili smo se za vožnjo, ki

je bila zaradi ozke ceste, dežja in megle zelo otežkočena. Še preden smo prišli do koč, je začelo močno snežiti. V koči smo se okrepčali, medtem pa je zunaj naletelo okrog 20 cm snega. Le pol ure smo se zadržali, potem pa smo se po zasneženi cesti srečno spustili v dolino, hvaležni šoferju Pavlu, ki je pokazal veliko spretnosti. Nazaj grede smo se ustavili na Predilu in si ogledali spomenik, ki ga je dal postaviti avstrijski cesar Ferdinand I vsem francoskim vojakom, ki so padli na Hudičevem mostu.

Vračali smo se po dolini Soče proti domu, in se v Trenti ustavili v »Zlatorogovi koči«, kjer smo se okrepčali, nazadnje pa še v koči na Gozdu pod Vršičem.

Kljub zelo slabemu vremenu smo se zadovoljni vračali na svoje domove. Za lepo organiziran izlet na Mangart se moramo zahvaliti organizatorjem, saj je izlet kljub slabemu vremenu uspel.

J. M.

Z žilnico na Španov vrh smo veliko pridobili, žal pa se tega še vedno premalo zavedamo in je ne izkoriščamo dovolj

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

25. in 26. septembra nemški barvni CS film POSLEDNJA JEZA V SANTA CRUZ, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

27. septembra ob 17. uri ameriški barvni CS film PREPOVEDANE STRASTI, ob 19. uri italijanski VV film DEKLE IZ PARME.

28. in 29. septembra ameriški film ANA KARENINA, ob 17. in 19. uri.

30. septembra nem.-jug. barvni CS film WINETOU — II. del, ob 17. in 19. uri.

1. oktobra italij.-franc. film TOVARISI, ob 17. in 19.15.

2. oktobra ameriški CS film NAJDAJŠI DAN, ob 16. in 19.30 uri.

2. in 3. oktobra predprodaja vstopnic za film NAJDAJŠI DAN od 9. do 11. ure dopoldan.

Kino »PLAVŽ«

25. in 26. septembra ameriški film ANA KARENINA, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

27. in 28. septembra nemški barvni CS film POSLEDNJA JEZA V SANTA CRUZ, ob 18. in 20. uri.

30. septembra in 1. oktobra italijanski VV film DEKLE IZ PARME, ob 18. in 20. uri.

Radio Jesenice

na srednjem valu 200 m

PROGRAM

OD 25. DO 30. 9. 1965

Sobota, 25. 9. ob 15. uri

- lokalna poročila,
- obvestila in reklame,
- kulturno prosvetne zanimivosti in problemi,
- čestitke in želje poslušalcev,
- mladinska oddaja — razgovor s študenti

Nedelja, 26. 9. ob 11. uri

- Mi pa nismo se uklonili — sestavek Zaklad v svetiščni jami in koledar važnejših dogodkov v preteklosti,
- obvestila in reklame,
- športnih 10 minut,
- čestitke in želje poslušalcev.

Torek, 28. 9. ob 15. uri

- lokalna poročila,
- naši amaterji nastopajo,
- de.avska univerza — predavanje iz ciklusa: Šola za starše — lenoba pri učenju v šoli in njeni vzroki,
- obvestila in reklame,
- pogovor s poslušalci,
- čestitke in želje poslušalcev.

Četrtek, 30. 9. ob 15. uri

- lokalna poročila,
- obvestila in reklame,
- pravnik nam svetuje: Upravni postopek,
- zabavna glasba,
- jeseniške aktualnosti.

2. oktobra španski barvni film LEPA LOLA, ob 18. in 20. uri.

Kino ŽIROVNICA

25. septembra češki film ZLATA PRAPROT.

26. septembra amer. barvni CS film MARILYN MONROE.

29. septembra nemški barvni CS film POSLEDNJA JEZA V SANTA CRUZ.

2. oktobra italijanski VV film DEKLE IZ PARME.

Kino DOVJE

25. septembra ameriški barvni CS film MARILYN MONROE.

26. septembra češki film ZLATA PRAPROT.

30. septembra nemški barvni CS film POSLEDNJA JEZA V SANTA CRUZ.

2. oktobra ameriški film ANA KARENINA.

Kino KOROŠKA BELA

25. septembra italijanski VV film DEKLE IZ PARME.

26. septembra poljski barvni CS film KRIZARJI.

27. septembra ameriški film ANA KARENINA.

2. oktobra ital.-franc. film TOVARISI.

Kino KRANJSKA GORA

25. septembra poljski barvni CS film KRIZARJI.

26. septembra italijanski VV film DEKLE IZ PARME.

30. septembra ameriški film ANA KARENINA.

1. in 2. oktobra nemški barvni CS film POSLEDNJA JEZA V SANTA CRUZ.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 24. septembra od 12. ure do 1. oktobra do 12. ure.

ZAHOJNI DEL JESENIC: dr. Alojzij Jenko, Jesenice, Cesta maršala Tita 84, telefon 82-277.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Avguštin Tancar, Jesenice, Cesta maršala Tita 27, telefon 82-278.

Letošnja 12. Dolikova razstava

V mali dvorani Delavskega doma je ta teden odprta izredno zanimiva razstava reprodukcij iz dobe renesanse, ki jo je omogočila iz svoje bogate zbirke Narodna galerija iz Ljubljane. Pred obiskovalcem se zvrstijo barvaste reprodukcije svetovno znanih del velikih italijanskih, nizozemskih, francoskih in nemških renesančnih mojstrov barvne palete. Vidimo lahko dela Michelangela, Tintoretta, Santija, van Eycka in drugih, na posebno vidnem mestu pa kaže vso svojo veličino in lepoto reprodukcija svetovno znane »Mone Lise« Leonarda da Vinci.

ŠPORT IN KULTURA

Koncert Koroškega akademškega zbora

V sredo, 15. septembra, je gostoval na Jesenicah Koroški akademski oktet, ki je priredil v Čufarjevem gledališču koncert starejših in novejših umetnih, povečini pa slovenskih narodnih pesmi. Ker je oktet Jeseničanom že poznan, lahko trdimo, da dosega umetniški vodja Ciril Krpač vidne uspehe, ki so iz raziti predvsem v zvočni dognanosti, glasovni izenačenosti in interpretaciji, ki je dognana predvsem pri ljudskih pesmih. Oktet je v svojem elementu pravzaprav v domačih pesmih, ki jih poje z naravno toplino, iz ljudske pevske tradicije in iz naivnega posredovanja veselja do petja. Ob poslušanju narodnih pesmi Koroškega aka-

demskega okteta pristnost in navdihnjenost prisilita poslušalce k podoživljanju. Zavzeto poslušanje in dolgotrajni aplavzi so bili izraz hvaležnega občinstva, zato je oktet ob koncu zapel še rusko »Dvanajst razbojnikov«.

Koncert, s katerim smo na Jesenicah pričeli letošnjo kon-

certno sezono, je uspel. Ne moremo se pa pohvaliti z dejstvom, da je tako kvaliteten ansambel poslušalo le kakih sto poslušalcev. Človeku se čudno zdi, da po dolgem letnem premoru jeseniška koncertna publika ni čutila potrebe po poslušanju enega najkvalitetnejših kornih ansamblor. Imamo glasbeno šolo, pa tudi na osnovnih šolah posvečajo glasbeni vzgoji vse večjo pozornost, toda kljub temu nimamo koncertne publike. Če bomo pokazali Jeseničani tudi do ostalih koncertov letošnje sezone tak odnos, je ta že vnaprej obsojena na propast, kar bi bilo za Jesenice prava kulturna sramota.

KOŠARKA

JESENICE : ELEKTRA
61:69 (27:35)

V soboto zvečer je bila na igrišču v Šoštanju odigrana prvenstvena tekma republiške košarkarske lige. Jeseničani so na tem srečanju zaigrali slabo in bili zaslužno premagani. K taki igri sta precej pripomogla sodnika, ki sta očitno navijala za domače moštvo. Šoštanjčani so igrali surovo in sodnika tega nista uvidela. Vsak najmanjši prekršek Jeseničanov pa sta takoj kaznovala z osebno napako. Najbolje so gostje zaigrali v drugem delu, ko so se v 12. minuti igre približali domačinom samo za 3 točke. Nato so napravili nekaj napak in žoge so odšle v aut. Trener Katnik je prepozno zamenjal Jeraja, ki ni zaigral tako kot zna: Zmaga domačinov je popolnoma zaslužena.

JESENICE: Sodja 6, Jeraj 19, Svetlin 17, Koren 13, Peterman 6.

ELEKTRA: Zupančič 18, Lukman 15, Natek 8, Kac 7, Škerjanc 6, De Costa 6, Naročnik 5 in Moškon 4.

K. P.

NOGOMET

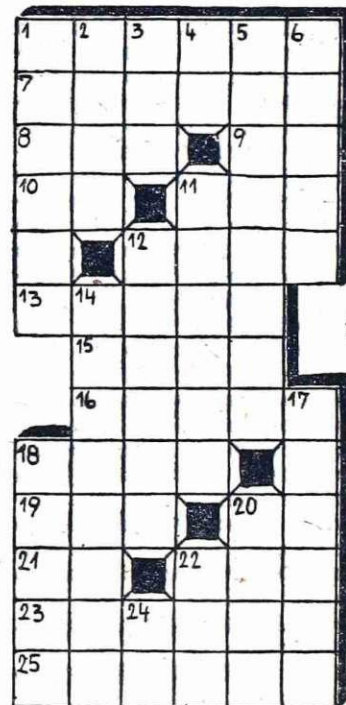
VISOKA ZMAGA NA BLATNEM IGRIŠČU

V nedeljo popoldan je bila na igrišču pod Mežakljo odigrana prvenstvena nogometna tekma druge slovenske lige med moštvoma »Usnjar« z Vrhniko in domačim moštvom. Zmagali so naši nogometaši z visokim rezultatom 5:0. Igro je precej oviral dež, še bolj pa zmočeno in blatno igrišče. Gole so dosegli: Kačar in Medja po enega ter Hribar 3. Pred tekmo so igralci domačega moštva izročili Marjanu Komelju šopek, ker je bila to njegova zadnja tekma pred odhodom v JLA. Tekmo je sodil Košir iz Kranja. Kljub slabemu vremenu se je zbralo na igrišču precej gledalcev, ki sicer niso videli lepe igre, vendar je bila tekma vseeno zanimiva. V nedeljo bodo naši nogometaši odigrali prvenstveno tekmo proti moštvu »Primorja« iz Ajdovščine, v predtekmi pa se bodo srečali mladinci z Jesenic in Kranja.

-or

KRIŽANKA

Vod.: 1. obrat železarne, 7. znamenit francoski slikar in kipar, 8. oče, 9. natrij, 10. Sarajevo, 11. medmet, ki poziva k tišini, 12. primorska jed, 13. uradnik na poslaništvu, 15.

konice, bodice, 16. ime heroja Rozmana, 18. pismena oblika kazni, 19. gol, slečen, 20. osebni zaimek, 21. veznik, 22. kovanje, 23. tuberkuloza, 25. organsko topilo.

Navp.: 1. odrgnina, raza, 2. veliko sito, 3. osebni zaimek, 4. molibden, 5. sloviti atomski fizik, avtor relativnostne teorije, 6. livada, travnik, 11. raznašalec pošte, 12. vrsta okusnega raka, 14. prebivalec italijanske pokrajine, 17. glavno mesto armenske republike, 18. zveza, liga, 20. tovarna usnjene galanterije v Domžalah, 22. največji sesalec, 24. znak za telur.

Odsotnost z dela naj bi bila...

(nadaljevanje s 7. strani)

tudi regres za dopust, pravico do izrednega neplačanega ali plačanega dopusta, koriščenje počitniških domov in druga sredstva, ki jih delovna organizacija ima in z njimi lahko ustvarja dodatno stimulacijo ali pa jo v primerih, ko bi to narekovale zadevne sistemske rešitve, odreče.

Glede bolezenske odsotnosti je izstopila potreba po čim jasnejših stališčih, ki jih bo sprejela delovna organizacija in bodo morala biti sistem za delo zdravstvene službe in podjetja ter določena vsakega posameznega delavca. Prav tako je bilo ugotovljeno, da se bo s tem problemom treba mnogo več ukvarjati kot doslej in da bo morala biti ta vrsta odsotnosti stalna domena vseh služb in samoupravnih organov.

Da bo treba vzpostaviti z zdravstveno službo tesnejše sodelovanje, je seveda povsem razumljivo. Nikakor se ne bo smelo več dogajati, da bi zdravstvena služba odobrala bolniške dopuste za nazaj, ali v tako sumljivih primerih, kot je bilo to večkrat doslej. Saj je znan primer delavca, ki je že pol ure po prihodu na delo za strojem zaspal in so sodelavci ugotovili, da ni prespan, ker še ni do konca iztreznjen. Ko je po enournem pogajanju zapustil delo, ni trajalo mnogo več časa, da si je izposloval bolniški dopust. Na takšne in podobne stvari so mnogi udeleženci obeh seminarjev opozarjali na konkretnih primerih in ob njih postaja povsem razumljivo, da je v doseganju sistema in delu še mnogo možnosti za izkoriščanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja in da se teh možnosti nekateri tudi temeljito poslužujejo.

Z disciplinskimi ukrepi je moč doseči precej, vendar samo z njimi še zdaleč ne vsega. Zato je bila povsem utemeljena usmeritev, ki je bila izrečena, da je treba stimulirati zdrav način življenja in skozi ekonomske ukrepe prizadeti tiste, ki izkoriščajo pravice zdravstvenega zavarovanja. Povsem razumljivo je, da vodilni delavci železarne in samoupravni organi pričakujejo, da se bo zdravstvena služba vključila v njihova prizadevanja.

Posebno nevarnost povzročajo neopravičeni izostanki (plavi), ki jih sicer po obsegu ni veliko. Delavci, ki neopravičeno izostajajo z dela, pogosto povzročajo velike težave in organizaciji proizvodnje in so krivi za nenadne izpade posameznih agregatov. Če so se v okviru izvajanja akcijskega programa, ki naj zagotovi temeljito gospodarsko reformo znotraj železarne, v podjetju odločili za ekonomsko obravnavanje bolezenskih odsotnosti, je to tem bolj utemeljeno pri neopravičenih izostankih, še zlasti, ker je v železarni nek obrat že lani uvedel takšen način nagrajevanja, ki vsakega neopravičenega izostan-

karja temeljito prizadene pri osebnem dohodku in je odtelet takšnih izostankov znatno manj.

Pri neopravičenih izostankih deluje sedaj marsikaj, kar onemogoča, da bi videli njihov stvarni obseg. Saj si mnogi uspejo izposlovati bolniški ali redni dopust (pogosto tudi naknadno), včasih pa odgovorni zaradi najrazličnejših vzrokov uredijo tako, da izostanek ni evidentiran. Zato je razumljivo, da kanijo v podjetju osredotočiti znatno pozornost tudi na takšne pojave in zaostri disciplinsko odgovornost do tistih, ki takšno stanje omogočajo, prikrivajo izostanke ter izostankarje ter jih ščitijo.

Izredno plačani dopusti, ki jih odobrava delovna organizacija za športna tekmovanja, kulturne nastope, razne druge nastope in podobno sicer med vsemi odsotnostmi ne predstavljajo kaj prida, sami zase po številu zamujenih dni

pa so kar znatni. Odločitev, naj bi letno vnaprej določali kvantum delovnih dni, ki jih žrtvuje podjetje v ta namen in pooblastili ustrezne športne in kulturne forume, da po lastni presoji pošiljajo svoje ekipe nastopat ali tekmovat, pomeni mimo drugega tudi razbremenitev pri delu samoupravnih organov, ki rešujejo zadevne vloge.

Ce bodo bogatim mislim, izrečenim pobudam in sklepom hitro sledile rešitve v ustreznih pravilnikih, potem ne bo težko doseči naloge, ki si jo je delovna organizacija zadala, saj so mnogi poudarjali, da se da v posameznih obratih doseči mnogo več kot 2-odstotno zmanjšanje odsotnosti. Vendar že samo za dva odstotka zmanjšana odsotnost pomeni mesečno 14.560.000 din osebnega dohodka ali skoraj eno desetino od tistih 150 milijonov, ki so potrebni, da se osebni dohodek v železarni zviša za 20 odstotkov.

Šport • Šport • Šport • Šport • Šport •

BRZOJAVKE

Hokejska zveza Jugoslavije je izdala dokončen kalendar tekem državnega prvenstva v hokeju na ledu. Za spremembo od preteklih let bodo tekme letos na turnirski način. Turnir bo razdeljen v dva dela in bo v Beogradu, Zagrebu in na Jesenicah. Prvo kolo turnirja bo od 3. do 6. decembra v Zagrebu in Beogradu. V Zagrebu se bodo za naslov državnega prvaka potegovala moštva: Kranjska gora, Jesenice, Olimpija, Medveščak ali Mladost po žrebu. V Beogradu se bodo istočasno srečala domača moštva in to: Beograd, Partizan, Crvena zvezda, Mladost ali Zagreb — po žrebu. Drugi del državnega prvenstva bo na Jesenicah od 16. do 19. decembra. V prvi skupini se bodo srečala moštva: Kranjska gora, Jesenice, Olimpija, Medveščak ali Mladost. Na igrišču Tašmajdana v Beogradu pa ista moštva kot v prvem delu.

Telovadno društvo Partizan Jesenice bo začelo z rednimi vajami v ponedeljek 27. septembra. Člani TVD Partizan bodo razdeljeni v dve skupini in to v žensko in moško vrsto od najmlajših do najstarejših. Moški se bodo sestajali vsako sredo in petek, ženske pa v torkih in četrtnih.

Olimpijski komite v Grenoblu je poslal na Sankasko zvezo Slovenije dopis s prošnjo, naj navedejo, v katerem jeziku naj jim pošiljajo gradivo za to največjo prireditev, ki bo leta 1968 v tem kraju.

10. svetovno prvenstvo v sankanju bo od 8. do 13. februarja 1968 v Friedrichrodu. Če bodo Jugoslovani sodelovali na tem prvenstvu, še ni znano. Vsekakor pa bi bilo

dobro najti sredstva in poslati na to elitno srečanje vsaj nekaj tekmovalcev, da bi ta do sedaj zelo malo razvit šport v Jugoslaviji še bolj popularizirali.

V hali inž. Stanka Bloudka v Tivoliju imajo razne športne organizacije svoje sedeže. Najemnine za te sobe so precej različne, od 299.000 do 748.800 dinarjev letno. Ta najemnina je precej visoka in verjetno bo morala marsikatera zveza zapustiti težko pridobljeno streho.

Namiznoteniški igralci Jesenic bodo v soboto in nedeljo, to je 25 in 26. septembra, gostovali na mednarodnem turnirju v Celovcu. Poleg Jeseničanov bodo odpotovali na ta turnir tudi nekateri namiznoteniški igralci iz Ljubljane. Tekmovanje bo propagandnega značaja.

LIBERIJA — Letos so pričeli v tej afriški deželi izkoriščati nov rudnik železne rude, ki je oddaljen 80 km od пристanišča v Monroviiji. Železna ruda je sorazmerno revna in jo zato v rudniku obogatijo na 66% železa ter nato po železnici transportirajo do novozgrajenega dela pristanišča, opremljenega z moderno mehanizacijo za hitro prekladanje rude na ladje. V pristanišču lahko pristajajo ladje z nosilnostjo do 50.000 ton.

VELIKA BRITANIJA — V britanski železarni »Stewart & Lloyds« je pričela obratovati nova cevna, ki lahko zaenkrat proizvaja letno 500 ton cevi iz nerjavečega jekla ter 10.000 ton iz ogljikovega

Mazutna postaja na Beli

Med ostalimi energetske objekti gradimo tudi mazutno in butansko postajo na Belškem polju. Mazutna postaja bo služila za kurjenje potisne peči in globinskih peči v novi bluming valjarni. Skladiščna zmogljivost je 1000 ton mazuta. Ko bodo vse peči polno obratovalne, bo znašala dnevna poraba mazuta v valjarni na Belškem polju 160 do 180 ton dnevno. Torej bo zaloga mazuta zadostovala za približno 6 dni. Montažna dela pospešujemo, saj brez mazutne posatje ni mogoče poizkusno obratovanje peči in valjarne.

Za razkladanje in potiskanje v peči je treba mazut ogreti. Zato bomo uporabili paro, ki jo bomo dobili po novem parovodu iz kalorične centrale na Jesenicah. Tudi ta parovod mora biti zgrajen v enakem času kot mazutna postaja. Imel bo premer 200 milimetrov in zmogljivost 23 ton pare na uro. Nameščen bo na novem cevovodu za hladilno vodo.

Na islem kraju kot mazutno postajo gradimo tudi butansko postajo. Oprema zanj je že v celoti prispela. Dogovorili smo se, da bo montaža zaključena ter posamezni cevovodi preizkušeni

do 1. oktobra letos, na kar bi pod vodstvom izvedenca dobavitelja opreme in dobavitelja butana pričeli preizkušati naprave in če bo vse v redu, pričeli s poskusnim obratovanjem. Temu delu posvečamo izredno pozornost, ker je od te naprave odvisno tudi obratovanje novih naprav v jeklovleku. Napravo sestavljata dva kompresorja (črpalke, 2 rezervoarja po 100 kubičnih metrov, armatura s potrebnimi instrumenti in izparjevalci). Izparjevalci morajo biti postavljeni čim bližje potrošnega mesta in to po možnosti v notranjosti. Zmogljivost celotne naprave je 400 kg na uro, izparjevalec v jeklovleku pa ima največjo zmogljivost 100 kg na uro. Ker je dobavitelj poslal spet novo montažno shemo, bomo zelo težko zaključili dela do predvidenega roka.

Vsa gradbena dela na mazutni in butanski postaji opravlja SGP »Projekt«, vsa montažna dela pa IMP Ljubljana. D. T.

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«